

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės
SANDAROS Organas

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 25

Tel. South Boston 5015.

South Boston, Mass., Birželio (June) 21 d. 1918 m.

Metai V.

KALBĖS DR. J. ŠLIUPAS.

Utarninke, birželio 25 d. Lietuvių Svetainėje kalbės Dr. Jonas Šliupas, sugrįžęs iš Europos, kur buvo siųstas tautininkų - demokratų, kad patirtų dalykus ir sužinotų apie Lietuvos padėjimą.

Dabar Dr. J. Šliupas atvažiuos į Bostoną papasakoti, ką jis matė, ką girdėjo Lietuvoje, Rusijoje ir Švedijoje apie Lietuvą ir jos reikalus.

Bostoniečiai šauniai išleido Dr. J. Šliupą, tikimės kad patiks gana skaitlingai ir visi susirinks jo prakalbos — papasakojimo paklausyti.

Prakalbos bus vakare, prasidės lygiai 7:30 v.

Valio visi Dr. Jono Šliupo, sugrįžusio Amerikos Lietuvių pasiuntinio, prakalbosna!

ALTS. 7 kp. SUSIRINKIMAS BUS KETVERGE.

Birž. 20 d. Liet. salėje bus ALTS. 7-tos kp. susirinkimas. Prasidės 7:30 v. v.

Visus narius kviečia atsilankyti, nes yra daug labai svarbių reikalų apkalbėti.

Komitetas.

DR. J. ŠLIUPO MARŠRUTO REIKALU.

Lietuvos Neprigulmybės Fondas, Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas ir Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara išrinko Bendrą Komitetą rengimui maršruto D-ruo J. Šliupui, neseniai sugrįžusiam iš Europos.

Šiuo kreipiamės į Amerikos Lietuvių kolonijas, kad jos subrustų ir rengtųsi priimti D-rą Šliupą. Geriausia būtų, kad prakalbos rengtų priimti susitarusios vietinės draugijos ir kuopos, — tokiu būdu būtų lengva surengti didelius mitingus, o juo daugiau žmonių ateis pasiklausti prakalbų apie Lietuvos reikalus, tuo daugiau iš to bus naudos. Prakalbų rengimu tegul rūpinasi vietose susidarę komitetai.

Iš tų vietų, kur norima surengti prakalbas, meldžia me koveikiausiai atsišaukti žemiaus nurodytu adresu ne vėliau 1 d. liepos, 1918 m. Komitetas, pagal pranešimus surengęs maršrutą, paskelbs laikraščiuose ir praneš vietų žmonėms ir nuskirs prakalboms laiką.

Atsišaukite šiuo adresu: **Mr. R. Karuža,** 320 Fifth Ave., Room 805, New York, N. Y. Su pagarba, Maršruto Komitetas:

R. Karuža,
J. Ambraziejus,
V. K. Račkauskas.

P. S. Meldžiame kitų laikraščių paskelbti šį atsišaukimą.

CAMBRIDGE, MASS.

Nedėlioje, 16 d. birž. nuo pirmos iki keturių val. po pietų, buvo susirinkimas atstovų nuo draugijų rengimui apvaikščiojimo 4 d. liepos. Atstovai dalyvavo nuo Šv. Juozapo dr-jos, Šv. Jono Krikštytojo dr-jos, L. Vyčių 18 kp., Sus. LRKA. kp. Su pilnais įgaliojimais veikti buvo įgaluoti atstovai tikrai nuo dviejų draugijų, butent, L. Vyčių 18 kp. ir L. Sunų dr-jos. L. Vyčių atstovai įgaluoti rengti tikrai parodą vaikščiojant gatvėmis, o L. Sunų dr. tikrai prakalbas ir išnešimui protesto. Buvo pakviestas probaščius kun. Juškaitis ir buvo prašyta jo, kad per pamokslą pakviestų parapijonus, kad didesnis skaitlius dalyvautų parodoje ir, kad parapija pati dalyvautų. Gerb. kleb. priza-dėjo priminti per pamokslą ir paaiškino, "kad kaip anglų parapijos parodose nedalyvauja, taip ir lietuvių parapijai nėra reikalo dalyvauti, nes veik visi parapijonai priklauso prie dr-jų, kurios dalyvauja parodoje. Geistina, kad parapijonai visi dalyvautų drauge su vyčiais, ir negeistina, kad parapijos vardu dalyvautų parodoje tokie, kurie ir bažnyčios durų nežino. Jeigu bus galima surinkti 20-30 jaunų vyrų, gerų katalikų, kurie naktimis ant kampų švilpauja, žinoma, galėtų dalyvauti vardu parapijos."

Dr-jų atsovų sekantis susirinkimas bus panedėlyje 23 d. birželio. Draugijos, kurios nebuvo suteikusios įgaliojimų saviems atstovams atliks ekstra susirinkimus šioje savaitėje. V. J.

SKANDALAS LIETUVIŲ SALEJE.

Patįs piאuna savo pasėtus vaisius.

Birželio 16 d., 1918 m. lietuvių salėje buvo parengtas mass-mitingas. Rengė mas-mitingą socialistai, kad išnešti protestą prieš vokiečių grobiškus siekius ir kartu prieš vysk. Karevičiaus ir jo klicos progermanišką darbą. Vietos klerikalai suagıtavo visas davatkas ir katalikus ir atsiuntė į svetainę padaryti abstrurciją socialistams ir atmest jų rezoliuciją. Girdėti, kad

buk kunigas iš ambonos liepęs nueiti ir užprotestuoti prieš socialistus.

Ir davatkos ir katalikai ir klerikalai visi susirinko ir užpildė svetainėje sėdynes. Jie buvo didžiulioje. Kalbėtoju buvo Michelsonas, "Keleivio" redaktorius. Jis nujautė, kas per publika ir ko ji susirinko ir kalboje buvo gana tiktingu ir nedavė progų prisikabinti, bet visgi kailį klerikalams išpėrė labai gerai ir nurodė į kunigų veikimą Lietuvoje.

— Ar-gi norėtumet, kad kaizeris jums duotų karalių ir ar sutiktumet po jo jungu gyventi?" — klausė kalbėjotas.

Iš minios dvi bobos garsiai, o kitos patyliai atsiliepė:

— Sutinkame.

Kalbėtojas norėjo pradėti skaityti rezoliuciją ir prasidėjo lermas, salėje. Matyti, buvo įsakyta tik prieš rezoliuciją protestuoti, o ne prieš kalbą.

Policija kelis išvarė laukan.

Po to prasidėjo vis didesnis lermas. Keletas policiantų negalėjo suvaldyti. Ir lermą kėlė tol, kol susirinkimą policija išskirstė.

Gegužis, "Keleivio" leidėjas norėjo užsistoti prieš policiją, bet jo išaiškinimai negelbėjo nieko, bet net sureštavo jį ir dabar išimtas po gana nemažu užstatu.

Atsimena 1917 m., 3 balandžio, toje pat svetainėje vakaras.

Kalbėjo Dr. Jonas Šliupas, kuris, kalbės vėla birželio 25 d. šių metų toje pat svetainėje. Tuomet irgi būtų tokis pat triukšmas, triukšmą kėlė socialistai. Ir kokis susidėjimas.

Tuomet J. G. Gegužis "Keleivio" leidėjas, ir Dusevičius pakėlė triukšmą, prieš Dr. J. Šliupą, kaipo militaristą. Tuomet p. Gegužį tupdė poliemanas, kaipo triukšmadarį, o šiandien kaltina net kaipo gynėją vakaro ir protestantą prieš triukšmadarius. Ir jautimasis dabar p. Gegužio blogas, didelis įpykimas ant triukšmadarių.

Bet žmonės sako, kad pykti p. Gegužiui neišpuola, nes jį įgylusi ta pati angis kurią jis išauklėjo savo antyje.

Kiti sako, kad vyčiai savo mokytoją mokina, kaip apsieiti per triukšmą.

Mes šiuom tik primename p. Gegužiui, kad kartais istorijai kartojasi ant kailio jos iniciatorių. Vienok pasieigimą klerikalų mes pas-

merkiame, ir pavadiname labai biauriu, tiesiog nekultūrinu. Įeiti tylomis į kitą namą ir jį išardyti.

Kur laisvė žodžio ir laisvė susirinkimų?

Mes patartume klerikalams liautis taip darius, o p. Gegužiui ir jo kompanijonam visuomet ką darant, tai prieš pagalvoti, kad nepadarius tokio darbo, kurį po tam gali imituoti klerikalų sukurstytos bobos, vyčiai arba gatvių valkatos.

True translation filed with the postmaster at Boston, Mass. on June 19, as required by the act of October 6, 1917.

Karės žinios.

AUSTRAI SULAIKYTI

VISAME FRONTE.

Talkininkai paėmė daugiau belaisvių.

Austrų bandymai persikelti Piave nuėjo niekais. Italams pasisekė prie Montello.

Austrų atakos tarpe Zenson ir Fossalta ir išilgai Piave sustabdytos.

Kalnuose apie Montello nebuvo jokių atakų. Talkininkai nesulaukė užpuolimų tėsė toliau savo žygius ir užėmė keletą pozicijų, paėmė kulkasvaidžių ir keletą šimtų belaisvių.

ITALŲ FRONTE VEIKIA 92 AUSTRŲ DIVIZIJOS.

Harvas Agentura praneša, kad tuom laiku italų frontan austrai sutraukė 92 divizijas ir šiame ofensyve italai grumėsi prieš tas pajiegas. Iš jų yra 80 divizijų pekštinkų, o 12 — raitarijos. Išviso skaitmuo gali siekti apie 1,104,000 vyrų.

SIUNTINIAI KAREIVIAMIS Į FRANCIJĄ.

Majoras, arba kas vyresnis turi leisti išsiųsti.

Patariama, kad siųstų pinigų vieton daiktų ir sanskonų.

Karės departmenats praneša, kad iš priežasties geležinkelių užėmimo Francijoje, žmonės, kurie nori siųsti daiktų kareiviams, turi gauti leidimą iš majoro arba vyresniojo karvedžio armijos ir tokį paliudijimą pristatyti pačton, kartu su pakeliu — siuntiniu.

Sita teisė paliečia ir Y. M. C. A., Raudonojo Kryžiaus ir p. organizacijų pasiuntinius Francijoje ir vieton ten kokių gerybių pataria siųsti pinigus.

ŽUVO LIETUVIAI.

Liet. John. D. Mathis, Americus, Ga. serg. Ed. Ma-

ginsk, Chicago, Michael Makarevich, Brooklyn, Anthony C. Bills, Dubois, Pa.

Kar. Stasys Krisčinas (Pađulski, Russia), numirė nuo žaidų.

Kar. Vincas J. Čerinskis, Du Bois, Pa. sunk. sužeist.

Kar. Pranas J. Dankus, Passaic, N. J., sunkį sužeist.

Kar. Pr. Krušinskas, Chicago, Ill. sunk sužeist.

Korporalos Leonas Butjanaukas, Terryville, Conn. pražuvęs mušyje, ar ba paimtas nelaisvėn.

Kar. Pranas Naraukas, Werby, Conn., pražuvęs.

Kar. Mikas Senkevičius, Easton, Pa., sunkiai sužeistas.

VALDŽIA KONTROLIUOS DARBĄ.

Washingtonė išduota yra įsakymas ir prez. Wilsono patvirtintas, kad po rugp. 1 d. nelavių darbininkų darbdaviai negali kitokiu būdu imti darban, kaip tik per Suv. Valst. valdžios įsteigtus darbo biurus, kuriuos organizuoja Darbo departamentas Washingtonė.

NORI METUS DRAFTO VYRŲ PAILGINTI.

Gen Crowder pataria Senato Militarių reikalų komitetui prailginti drafto metus į abi pusi, t. y. kad būtų imami kariuomenėn jaunesni vyrai, negu 21 metų ir taipgi senesni, negu 31 m.

ATSTOVŲ RUMAS PRIĖMĖ 2 BILIJONŲ BILIŲ.

Smulkioms išlaidoms k. a. įvykinimui laivų statymo programos \$1,761,701,000; nepermatomoms prezidento išlaidoms \$50,000,000, komitetui visuomenės informavime \$1,250,000 yra jau priimta atstovų be. balsavimo pasekmių skelbimo. Dabar svarstys apie tai senatas.

AUSTRŲ PRANEŠIMAS.

Austrai sako paėmė 12,000 belaisvių prie Capo Sile ir prie Piave.

Italų ir jų talkininkų belaisvių suimta šiauriniame italų fronte laike ofensyvo esą apie 12,000, kaip praneša iš Vienos.

Čedasai (Rokiškio apskr.). Musų jaunuomenė nekantraudama laukia leidimo vakariniams kursams. Pakol jo susilauks, mano lavintis bažnyt. biemsių giedoti. "L. Aidą" parsigabena čia 35 žmonės. Yra vilties, jog toliau tokių žmonių atsiras čia daugiau. Čedasiškiams reikėtų pasirupinti daugiau mokyklų prieštigti, nes norinčiųjų čia mokytis yra daug, bet permaža mokyklų.

Dr. Šliupas Bostone

ir apielinkėje.

Lankysis per dešimtį dienų: nuo birželio 22 iki liep. 3 d.

NAUJOSIOS ANGLIJOS APSKRITYS RENGIA MARŠRUTĄ.

Prakalbos bus šiose vietose parengtos:

Lawrence, Montello, Bostone, Worcester, ir k.

Birželio 23 d. vakare bus parengta Dr. J. Šliupui priėmimo vakarienė Bostone, Mass. Vakariene rengiama, šeimyninė ir norintieji dalyvauti veikėjai ir Sandaros nariai tuojau turi kreiptis prie K. Jurgeliūno arba J. Strimaicio ir gauti tikietus.

Yra labai pageidaujama, kad šion vakariene suvažiuotų veikėjai iš viso N. Anglijos Apskričio, nes bus svarbi ir politikiniu žvilgsniu.

Kartu su Dr. J. Šliupu atvažiuos ir gerb. V. K. Račkauskas, "Tėvynės" Redaktorius ir gerb. T. Naruševičius. Jie visi dalyvaus vakarieneje ir nori pasimatyti su N. Anglijos veikėjais ir sandariečiais.

Apie dienas, kuriose rengti prakalbas, klauskite prie N. Angl. Apskričio pirmininko, gerb. K. Jurgeliūno, 366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kartu perspėjame tas kolonijas, kuriose šiuo kart ne silankys gerb. Dr. J. Šliupas, kad ant mūsų nerugotų, nes mes prašėme, kad Dr. J. Šliupui būtų leista pasilikti su mumis bent tris savaites, vienok rengiamasis Dr. J. Šliupui prakalbas komitetas, mums ištoko vos tik dešimt dienų ir parengsime bent penkes prakalbas. Vienok nenusiminkime ir tikėkime, kad Dr. J. Šliupas vėliau, atsilisėjęs daugiau, ir apvažiavęs kolonijas, dar sugrįžs pas mus ir kur šiūom kart nesilankė, tai tuomet atsilankys.

Šiuo kartu visi pasitenkinkime Apskričio pirmininko nuskirtomis vietomis. Veikėjai, suvažiuokite nedėlioje į Bostoną vakariene, kuri bus parengta pagerbimu Dr. J. Šliupo ir su juo atvykusių svečių: gerb. Račkausko ir Naruševičiaus.

Biržiai. Š. m. sausio m. 25 d. mirė garbės kanauninkas, kun. Juozapas Rimkevičius, pragyvenęs 80 metų amž., 45 metus kunigystės ir 41 metus Biržų klebonas.

Ivairios žinios.

IŠ LIETUVOS.

Grinkiškis. Vietinio mokytojo rūpesniu vasario 10 d. mokyklos salėje buvo surengtas čia pirmas lietuvių vakaras. Buvo suvaidinta komedija "Nesipriešink." Paskui buvo padeklamuota ir padainuota keletas tautinių dainelių. Pagaliau jaunimas pažaidė ir pašoko. Salė buvo gražiai papuošta vainikais ir tautinėmis vėliavomis. Scėnos priekyje kaboj Vyčio piešinys su parašu "Lai gyvuoja Lietuva". Tik delei blogo oro ir kelio svečių neperdaug tepribuvo, bet išsiskirstė visi linksmi ir patenkinti, nes tas pirmutinis Grinkiškyje vakarėlis pasisekė geriau, negu tikėtasi. Pelnas skiriamas pavargėlių naudai.

Alunta (Utenos apskr.). Prieš užgavėnes, vasario m. 10 d., jaunimo rūpesniu buvo sutaišytas čia lietuvių vakaras. Buvo suvaidinta dvi komedijos: "Ekspropriatorius" ir "Girkalnio užgavėnės". Choras, vietinio vargonininko vedamas, padainavo nemažą tautinių dainų. Dainavimo protarpiais buvo padeklamuota visokių eilių. Teatras parsidėjo Lietuvos himnu. Salė buvo papuošta vainikais, Lietuvos kunigaikščių paveikslais, tautinėmis vėliavomis ir tt. Vakaras pasisekė kuopuikliausiai. Pelnas iš vakaro, skiriamas kelioms našlaičių šeimynoms sušelpiti.

Vadzgirys (Raseinių apskr.). Pas mus jaunuomenė iki šiol buvo tamsoka ir nesuapratusi. La bai mėgo lošti kortomis. Sunku buvo ji įkalbėti pasiskaityti laikraštį ar kokią knygutę. Dabar, klebono rūpesčiu, įsisteigė čia "Gyvojo rašančiaus" draugija, į kurią įsirašė arti 50 bernaikių ir 75 mergaičių. Klebonas įsteigė ir knygyną, iš kurio draugininkai gauna pasiskaityti naudingų knygų. Čionai mokytojas ir mokytoja pamoko sekmadieniais draugininkus geografijos, istorijos, aritmetikos, dailiarasčio ir taip toliau.

Grinkiškis. Nemažas tai ir dailus miestelis ant Šušvės kran to. Dauguma gyventojų miestelio ir jo apilinkinių gyvena turtingai. Daugelis kaimų jau išsiskirstė į vienasėdžius. Tik, deja, šiame gana gražiame Lietuvos kampelyje nemaža užtiksimė išsiskirstėjusių blogų ydų, kaip tai girtuokliavimas, lošimų kortomis. Šiuo karo sunkiu metu tatau visai peiktina.

Šešuoliai (Širvintų apskr.). Šešuolių klebonas kun. J. Kunigėlis keliamas yra į Nemuniunus. Per septynerius metus Šešuolių parapijoje jis daug pasidarbavo švietimui. Dar rusams esant jis laikydavo slap tas lietuvių mokyklas, ir už tai ne kartą, buvo rusų valdžios baudžiamas.

Kaipo Lietuvių Konferencijos narys, kun. Kijg. ne kartą susirinkusiems pas jį žmonėms aiškino, kaip jie turi žiūrėti į Lietuvą, kaip ją suprasti ir jos labai darbuotis.

Apskritai, kun. Kunigėliui besidarbuojant Šešuolių parapijoje, apšvietimas čia labai žymiai pakilo, taip kad dabar jau keletas bernaikių (iš Šešuolių parapijos) mokosi Vilniaus Lietuvių gimnazijoje.

Alunta. (Utenos apskr.). Pasiba nepriklausoma savarankiška valstybe, Aluntos jaunimas, lyg valstybe, Alutos jaunimas, tarsi iš miego pabudęs, tvojau griebėsi darbo: įteikė vokiečių valdžiai

prašymą leisti įsteigti švietimo draugiją vardu "Šviesa" ir padino savo skaityklą (gyvuojančią Aluntoje jau treji metai) naujomis knygomis. Skaityklą naudo jasi daugiau per 70 žmonių.

Kaunas. Kovo m. 4 d. įvyko čia steigiamasis "Dainos bei scėnos" draugijos susirinkimas. Su sirinkimą atidarė mokytojas Vi relionas prakalba apie šios drjos reikalingumą ir naudą. Po to sekė narių užsirašinėjimas ir val dybos rinkimai. Užsirašė visi atvykusieji susirinkimam. Val dybos balsų dauguma liko išrinkti: komp. Naujalis, p-lės moky tojos Naujalytė ir Calkytė; p.p. mokytojai: Naudžius, Jarošun as, Baltrušis, Mickėlūnas ir k. Revizijos komisijon p-ni Pik čelionienė, kun. Šnapštys ir p. Jočionis. Draugijos tikslas: plė toti lietuvių tautinis dainos bei scėnos menas.

("Liet. Aidas").

MIRĖ "NEW YORK CALL" REDAKTORIUS.

29 d. geg., New Yorke, mirė "New York Call" vyriausiasis redaktorius drg. Frank McDonald.

Vėlionis buvo vienas iš gabe sniųjų žurnalistų, kuris visą sa vo gabumą pašventė dėl darbininkų labo. Drg. McDonaldas pirmiau dirbo ant ukės, buvo ne šiojiu daiktų ir pardavėju didelėje krautuvėje. Sulaukęs 22 m. amžiaus, jis buvo eilėse Socialis tų Darbininkų Partijos, paskui, įvykus skylimui, pasiliko Socialis tų Partijoj.

Mirė dar jaunas, vos sulaukęs 44 metų amžiaus. Per dvyliką metų darbuosi tarpe darbininkų skleisdamas soc alizmo idėją. ("Laisvė").

IŠ AMERIKOS LIETUVIŲ CENTRALIO KOMITETO.

Centralis Komitetas gavo iš tėvynės žinias šioms žmonėms:

1) Jonui Vasiliauskui, 3919 Wriughthall, Pittsburgh, Pa., nuo Vinco Vasiliausko iš Višakio Rudos. — Visi sveiki, klojasi gerai, reiktų tik pinigų. Nuosirdžiai sveikna.

2) Antanai Vilučiai, 36 Grand St., Brooklyn, N. Y., nuo Juozo Vilučio iš Laukagalio. Visi sveiki, gyvena posenovei, ukis taip, kaip ir pirmiau. Apie brolių Kazimierą nieko nežino, nes jis kariuomenėje.

3) Jonui Kasiuliui, 81 Grand St., Brooklyn, N. Y., nuo Elžbietos Kasiulienės su šeimyna iš Grauzių. Gyvena dar šiaip-taip, prašo pinigų bent šimtinę ar dvi. Visi sveiki ir siunčia sveikinimus.

4) Petruai Vesai, 797 Bank St., Waterbury, Conn., gauta labai neaiški žinia, kad rugpjūčio mėnesį mirė Jonas Vėsa, ar gal tik Jonas rašo, kad mirė kas nors kitas.

Kaip žinome, siūsti pinigų į Lietuvą dabar negalima, bet galima ir butinai reikia dabar rūpintis nukentėjusios dėl karės Lietuvos gelbėjimu ir šelpimu mūsų brolių ir sesučių išblaškytų po visą Rusiją. Reikia sudėti kuodaugiausiai pinigų, kad prie pirmosios progos, būtų galima suteikti kuodidžiausią pagalbą mūsų žmonėms ir mūsų šaliai, nes tai yra mūsų šventa pareiga.

Brangūs lietuviai ir lietuvaitės! Nepamirškite, kad su šios karės užsibaigimu da neužsibaigs Lietuvos vargai: mūsų žmonės ilgai dar neturės nei ko valgyti, nei kuo pasirėdyti, nei kur prisiglausti, nes apleistų ir ištryptų laukų nebus kuomi apdirbti, nei kuo apsėti, išgriaun

tų ir sudegintų triobų nebus galima greitai laiku atstatyti, drapanų nebus iš kur ir už ką nusipirkti...

Kas suteiks pagalbą visuose tuose mūsų šalies varguose? Kas pasirūpins pargabenimu į Lietuvą mūsų brolių ir seserų, tėvų ir vaikelių, šimtais tukstančių išblaškytų po visą Rusiją? Niekas kitas, kaip tik mes patys, nes Lietuva, tapdama neprigulminga ir savistove valstija, negali ir neprivalo tikėtis pagalbos nuo tų, kurie tik laukia vėl ją užgrobti. Jei mes norime turėti Lietuvą liuosą ir neprigulmingą, tai privalome patys jos visais reikalais rūpintis. O rūpintis turime kogleičiausiai, kol da nepervėlu.

Todėl Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas ir kviečia visus lietuvius ir lietuvaites mokėti kas mėnuo į Centralį Komitetą savo uždarbui dalį, kaip tautos mezliavą. Iš sumokėtų tokių būdu pinigų susidarys Nukentėjusios Lietuvos Išdas, iš kurio bus duodama mūsų šaliai ir mūsų žmonėms reikalingiausioji pagalba. Paaškinimai apie Nukentėjusios Lietuvos Išdo sudarymą ir jo tikslus buvo nesenai paskelbti mūsų tautiniuose laikraščiuose. Platesnis išaiškinimas Centralis Komitetas mielai suteikia kiekvienam, kas tik atsišaukia sulyg adresu: The Lithuanian Central War Relief Committee Inc., 320 Fifth Ave., New York City.

Amerikos Lietuvių Centralis Komitetas yra inkorporuotas New Yorke valstijoje po šios šalies valdžios priežiūra, tad visi ir visų lietuvių reikalai privalo būti pavedami Centralio Komiteto aprūpinimui, nes tai yra įstaiga, kuriai galima pilnai užsitiškėti.

Am. Liet. Centr. Komitetas.

AMERIK. LIET. SPAUDOS DRAUGIJOS ATSIŠAUKIMAS.

Gerbiamas Viengenti: —

Pasaulyje atsitikimai iškėlė mūsų tarpe daugybę opių-opiausių klausimų. Ypatingai opūs yra mūsų santykiai su Lenkais, kurie nuo amžių savinasi mūsų tėvynę Lietuvą. Taip darydami, Lenkai griebiasi visokių priemonių: jie priodinėja, buk Lietuvių nesą, tiktai Lenkai; priodinėja, buk Lietuvių kultūra esanti Lenkijos dovanta Lietuvai; jie tvirtina, buk Lenkija apšvietusi Lietuvą ir tt. (Tuos visus jų priodinėjimus sumuša kun. K. Prapuolėnis savo svarbiame veikalė LENKŲ APAŠTALAVIMAS LIETUVOJE. Čia, tame veikalė, parodoma, kiek skriaudos Lietuvai davė lenkų kunigai su vyskupais, kaip ilgam jie savo tamsiais darbais sutrukė Lietuvos kilimą kulturoje ir apšvietoje. Čia parodoma tamsų jezuitų darbai; vyskupų bjaurus išnaudojimas Lietuvos liaudies ir tt.

Tas veikalas — tai neišsemiamas šaltinis gražiausių ir teisingiausių žinių apie lenkų darbus Lietuvoje per 500 metų.

Tą knygą išleidžia Amerikos Lietuvių Spaudos Draugija. Knygos kaina (popieriaus viršeliais) — \$1.; užsirašant dabar išanksto ir užsimokant \$1., knyga bus duota su gražiais drobės aparais.

Todėl kviečiame Tamstą dabar užsisakyti knygą LENKŲ APAŠTALAVIMAS LIETUVOJE ir pasinaudoti progą, kad gavus apdarytą. Dabar užsirašančių ypatų vardai bus knygoje atspausdinti.

Pakalbinkite savo Draugijas ir kuopas, kad užsirašytų.

Su augšta pagarba

Vincas Daukšys, pirm.

V. K. Račkauskas, sekret.

P. S. Užsakymus su pinigais siųskite šiuo adresu:

Lithuanian Press Association, 307 West 30-th St., New York, N. Y.

IŠTIKIMYBĖS DIENOS REIKALAI.

(Prisiūsta).

Prezidento proklamacija, Iš tikimybės Dieną, 4 liepos dieniai nuskirianti, buvo kiek laiko atgal paskelbta. Belieka dabar sparciai ir rupestingai prie Iš tikimybės Dienos iškilnių prisiruosti.

Savu laiku kiekvienai didesniai lietuvių kolonijai buvo išsiųsti laiškai Iš tikimybės Dienos prasmę aiškinantieji, taipgi nurodymai, kaip prie tos dienos prisiruosti. Taipgi buvo išsiuntinėta laiškai, kurie buvo skirti draugijoms, klubams, organizacijoms, kuopoms, užprašant prie Iš tikimybės Dienos iškilnių prisidėti. Tolimesnieji tai dieniai ruošimosi nurodymai suteikiami viešai, per laikraščius.

Iš tikimybės Diena bus parodymais, iškilnėmis pažymėta visose Suvienytose Valstijose. Kreipiama domos, kad kitataučiai tą dieną gerai pasirodytų Kiekvieniame didesniame mieste to miesto šeimyninkas - majoras nuskirs specialę komisiją kuri rūpintis paroda-maršavimu ar kitokiomis parankiomis iškilnėmis. Kituose miestuose majoro komisijos vietas gali patsitaikyti pavadous State Council of National Defense skyriai. Tosios majorų komisijos ar National Defense Council'iai rūpintis kitataučių komisijoms prisiruošime pagelbėti ir visų tautų iškilmes suderinti, subrendinti.

Kur tik lietuviai susiorganizavo Iš tikimybės Dienai, sudarė komitetus, lai komitetai išskiria iš savo tarpo narius, kurie miesto majoro ofise sužinotų apie jo skirtą komisiją ir toliau lietuviui prieš akis stovi reikalas ar su Majoro Komisija ar su Council of National Defense susinešti.

Visu-gi laiku reikia stropiai ruoštis, kad lietuviai tą dieną gražiai pasirodytų, kad pasirodymas lietuvių vardo garbės vertas būtų. Tai pirma tokia pilna ir graži proga lietuviams pasirodyti - užsirekomenduoti. Nuo užsirekomendavimo prigulės kokiomis akimis ir kaip į lietuvius bus šios šalies žiurama. Tad ruoškimės.

Jeigu reikalinga kokių nors informacijų, kreiptis reikia prie Committee on Public Information, Lietuvių Skyriaus.

To skyriaus adresas tokis: Committee on Public Information, Lithuanian Division,

16 Jackson Place,

Washington, D. C.

Į ten pat reikia nusiūsti lietuvių komitetų pirmininkų ir direktorių vardus su antrašais. Prie iškilnių užprašyti visus lietuvių draugijas ir kuopas. Draugijų ar kuopų pirmininkų ir sekretorių adresus viršuj nurodytu antrašu nusiūsti, pažymint, kurios draugijos ir kuopos prie surengimo prisidėjo ir dalyvavo o kurios ne.

Su pagarba

Committee on Public Information Lietuvių Skyrius.

Medingenai (Telš. apskr.).

Šiomet vasario 10 d. Žarėnų mokyklos naudai buvo surengtas vietinio jaunimo spēkoms vakaras. Vaidino: "Audra giedroje" ir "Dėdė atvažiuo". Pona Mentrynai davė dykai šiam vakarui butą. Žarėnų mokykla gavo iš to vakaro 40 rub.

Gruzdžiai (Šiaulių apskr.).

Čia atsirado plėšikų, vagiančių naktimis mėšą ir javus. Žmonės jų bijosi ir neišduoda policijai. Bet tuo plėšikai dar labiau pasidrasina.

Už Lietuvos Neprigulmybę.

PRIE LIETUVOS NEPRIGULMYBĖS KLAUSIMO.

Kairiajame mūsų tautos sparne (tautininkuose - demokratuose ir socialistuose) yra pasidalinimas Lietuvos klausime, vienok abiejų (naujieniečių socialistų) siekinys vienas ir tas pats, tai kad Lietuva taptų Neprigulminga Demokratinė Lietuvos Respublika. Skirtumai yra tik tame, kaip ta Neprigulminga Demokratinė Lietuvos Respublika turėtų būti įsteigta.

Socialistai sako, kad Lietuvos Neprigulmybė būtų apspręsta visuotinu šalies gyventojų balsavimu, (plebiscito) o tautininkai-demokratai reikalauja, kad Taikos kongrese būtų pripažinta Lietuvai Neprigulmybė ir teisė spręsti apie savo ateitį, o valdžios formą nusitars patys gyventojai, visuotinu balsavimu (plebiscitu), jie taipgi nutars ir su kuo dėtis arba palikti visiškai neprigulmingais.

Ir tautininkai - demokratai mato šitokius nedateklus prie socialistų obalsio:

1) Šiandien ir toje ateityje, kuomet įvyks Taikos Kongresas, šalis, norinti savistovio gyvenimo, turės jo reikalauti arba iš pavergusios ją tautos arba augštesnės įstaigos, kuri gali turėti sprendžiantį balsą šalies atteities nulėmime. Buvo laikai, kuomet demokratinėje Rusijoje Trockis užgryė lietuvių, lenkų tautos apsisprendimo teisę. Šis jau reikiška, kad jis pripažintų tautos ncrą sprendžiančiu apie savo ateitį ir tautos gyventojų nuosprendį visų vyriausiu. Kaip jis (Trockis) tą nuosprendį būtų įvykinęs, tai dar mes nežinome, nes šalis, gavusios apsisprendimo teisę, jau buvo globėje svetimos šalies. Vienok, kad pirm, negu būtų šalies gyventojai sprendę apie savo ateitį, tai būtų reikėję žinoti kokiam plote yra ta šalis ir kurių vietų gyventojai jai priguli, o kurių ne. Kitais žodžiais saktai, būtų reikėję ribas tai šaliai pirm sprendimo praveisti. Ir šitas ribas ne kas kitas būtų pripažinęs, kaip patsai Trockis arba Rusijos valdžia, remdamosi ant etnografinių, tradicinių-istorinių ir k. faktų. Ir ištikro, kol mūsų valia dar nėra, tai vis tik kas nors kitas turi ją iškelti. Štai mes daleidžiam, kad Trockis vykdo Lietuvos valstybę demokratinguoju budu.

Ir dabar po to, kaip suteikta galė mums apsispręsti, kaip mes žinome kokiose ribose turėsime teisę spręsti ir apie kokios šalies reikalus, tuomet dar reikalinga viena sąlyga, kad svetimieji gaivalai, ar tai Trockio, arba kaizerio, lenkų ar kitų tautų, ir valstybių būtų iš mūsų šalies pašalinti, kad vokiečių kariuomenė būtų ištraukta ir jų valdininkai pasitraukę, o palikę vieni mūsų žmonės ir visą darbą taip-gi patįs žmonės tvarkytų visai neprigulmingai nuo kitų.

Tai bus reikalaujamoji neprigulmybė.

Mes ir norime neprigulmybės, kad galėtume apsispręsti apie savo valdžios formą ir jos norime nekitokios, kaip augščiau pasakytą. Vienok sąlygomis mes statome, kad mūsų rubėžiai būtų padaryti teisingai ir sutinkant mūsų tautos atstovams kongrese, kad mūsų žmonės, kaip Rusijon karės metu iš-tremti, taip nugabenti Vokietijon būtų sugražinti, kad kolonistai vokiečiai ir vokiečių kariuomenė būtų atšaukti... Tokia įstaiga, kurios gali šiandieniniai valdimieriai, kaip Trockiai, taip ir Wilhelmai paklaustyti ir išpildyti mūsų reikalavimus yra tik Taikos Kongresas, kuriame, reikia tikėtis, ne vien aristokratija

bus suvažiavus, bet jau bus joje ir demokratijos atstovų. Mes taip-gi nepatikime nei Trockiams, kad jie mūsų tautos reikalus teisingai atstovautų, akivaizdoje to, kas atsitiko Finlandijoje ir Ukrainoje ir kad lenkams ir lietuviams pripažino apsisprendimą tik jau po to, kaip buvo įtikrinti, kad žmonės nuspręstis su Rusija. Kur čia gali but teisingas pripažinimas apsisprendimo? Nepatikime nei kitiems, nes nei kiti, pavieniai spręsdami, ne mūsų naudai nuspręš. O Taikos Kongresas bus sudėtinas, jeis demokratija šalyje aristokratijos, jeis žmonės neprigulmingi nuo mūsų, nei mes nuo jų ir kurie bešališkiausiai spręš apie mūsų reikalavimus. Ar jie nuspręš visai teisingai mums, mes negalime pasakyti; taipgi mes negalime jais daug pasitikėti, bet mes galimė jiems paduoti konkretu reikalavimą; dar mes žinome, kad jie nors duotų mums apsisprendimą, bet jeigu nebūtų augščiau minėtų klucčių teisingam apsisprendimui prašalinta, juk mūsų tautos žmonių valia nebūtų teisingai išreikšta. O Neprigulmybę gavus prašalinama anos klutis, karės metu paliktieji gal valai turi trauktis į paskirtą laiką ir mes butume po tarptautinių teisių apgynimu ir kurių pildymą prižiurėtų šalis demokratinės, (Suv. Valst., Francija). Jeigu kas neišpildoma, jau turime kas užtartų (o reikia tikėtis, kad šis Taikos Kongresas paliks kokią nors įstaigą), kur skūstis; taipgi žinotume, kad mes išnaudotojai ir mes esame nuo jų neprigulmingi. Apginti nuo svetimų gaivalų, susirinkę visi į namus galime ramiai spręsti apie savo ateitį, visai nebijodami, kad Vokietija, jeigu prie jos neprisidėsime, mus neprispirs kitaip padaryti, kaip mūsų žmonės nori. Mums nereiks bijoties Rusijos, jeigu su jaja nutartume nesidėti.

O suteikimas tik apsisprendimo teisės plebiscitu, ne visai tą reikiška. Jeigu reikalaujate parengimo dirvos, apsisprendimui, kaip augščiau minėta, juk tai reikiška kitais žodžiais, reikalaujate neprigulmingu nuo kitų sąlygų arba Neprigulmybės. Todėl tautininkai - demokratai ir reikalauja Nepriklausomybės, kad tik ją gavus galimas teisingas apsisprendimas, o ne del kokių kitų išrokavimų.

Mūsų broliai socialistai, reikalaudami tautos apsisprendimo, tikisi, kad darbininkai Vokietijos ir Rusijos tam pritaris ir nekis kojos ir jų busime apginti. Bet tai būtų perankstus reikalavimas ir jais patikėjimas. Mes matėme, kad Ukrainos ir Finlandijos žmonių valią paralyžavo Raudonoji Gvardija, mes matėme jos elgimąsi Rusijoje, kaip kankino revoliucionierius, mes žinome, kad Vokietijos proletarijatas bejiegis, ir dalis jo eina išvien su valdžia, todėl tikėtis ką iš jo būtų apsi-vylimu. Kad neapsivylus, mes turime reikalavimus įduoti tarp valstybinam taikos kongresui, kurio įsakymai bus išpildyti visų valstijų ir kurie (kongresai) jau yra davę liuosybę šveicarijai ir kitoms šalims.

Bet dar tuom nereikiška, kad mes netikim į darbo žmonių galę; mes tikime, bet dar žinome, kad tą valią ir mes patys turime tvirti, o dar jos sutvėrę neturime. Taigi esame įsitikrinę, kad duris progresui mūsų tautos šiandien galima tik tuo keliu atidaryti ir kad nuo to nenukentės darbo žmonių reikalai.

(Seka ant 7-to pusl.)

A.L.T. Sandaros Reikalai.

KAS DARYT?

Tai klausimas su kuriuo visur susiduri patekęs į sandariečių tarpą.

— Kas mums daryti? — klausia veiklesnieji, klausia surimbėję, klausia pritarėjai organui ir jo rėmėjai. Bet atsakymų retai iš kur pagauna tikrą

Mums yra atėję žinių, kad tuli buvę sandariečiai, net inteligentai, atsako į paklausimą: „kaip norite, taip darykite“.

Yra taipgi atėję žinių, kad esanti kokia tai sutartis padaryta neduoti organui išpirkti pinigų ir todėl kai kurios kuopos, nors yra žadėję aukauti ir jau nuskyrę sumas pinigų, bet jų neatėsiūnčia ir turint laukia organo dingstant. Yra girdėti, kad varoma darbas ir prieš. Tik reikia pasakyti, kad tokį darbą atlieka jau ex-sandariečiai. Bet nežiurint į tai, o jau jų suagituotų žmonių yra gana daug.

Bet mums, kurie matome mūsų tautos geriausia išieigą tik ją vedant rimtai politiniai partijai, tie visgi nenuleiskime rankų, ne paklausykime tų žmonių, kurie savo griovimu visą laiką Amerikoje yra pasižymėję, ki tose partijose, ir dabar netikėtai, kaip pralekiant meteorai, užklydo pas mus. Mes imkimės darbo ir savo plačius pečius sudėkime išlaikymui „Sandaros“.

Štai, draugai, jūsų pirmas darbas yra paprasčiausias „Sandaros“ lopšio, kad tvirtu ir sveiku išauklėjus mūsų tautininkų - demokratų padarinį.

Ir šitame darbe begalo daug pasišventimo turi būti padėta.

Dar mūsų partija ne didžiulė ir dar jauna. Dar mes tik ją statyti pradėjome. O tai yra vargingiausias laikas ir sunkiausias. Kas neperneša šių laikų, tas žuva ir žuva amžinai. Tad ir mes saugokimės, kad nežuotume ir amžinai. O kad nežuotume, tai reikia daug darbo, pasišventimo, aukų ir tvirtybės bei ištvermės.

Organo užlaikymas, tiesa, sunkiausias darbas, bet prie jo dirbdami dirbsime ir visai organizacijai, ir idėjai, ir demokratijai, ir Lietuvai.

Ir, sandariečiai, tą pasišventimą šiandien parodykime. Parodykime, kad mes galime dirbti ir mes verti gyvavimo. Prirodykime, kad mes dirbame tautai ir dirbame su pasišventimu.

O štai kokis darbas reikia atlikti:

Visų pirma, kad organą palaikius, stengkimės, kad kuogreičiausia apsiėitume be aukų. Šitam reikalui tuoj reikalinga prikalbinti kuodaugiausiai narių prie Sandaros, išplatinti laikraštį, platinti jos leidinius — kny-

gėies, visur agituoti už Sandarą ir tautininkų - demokratų principus, kurie yra užbriežti mūsų programoje ir paaiškinti knygelėje A. Rimkos „Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros principai ir programos“ (kaina tik 10 c.). Juo mes daugiau supažindinsime žmonių su mūsų principais, tuo mes daugiau turėsime savo draugų ir rėmėjų. Bet kol pradžia darbo, tai reikia dar aukų ir didelio pasišventimo dirbti.

Tad, sandariečiai, prie darbo skleist savo principus, organizuoti partiją ir su jos pagalba eiti kurti Laisvos Demokratinės Lietuvos Nepriugulmybės.

Į darbą, sandariečiai! Prie darbo, kas kokį galite atlikti!

Visų jūsų pajiegos reikalingos dabar! J. P.

KURIUO KELIU EINAME?

Yra pasėta sandariečių tarpe pesimizmo sėkla. Tai yra nelabiausias vaisis, kokis tik gali būti tuomet, kada reikalinga smarkaus darbo ir energijos kuodaugiausiai padėti. Šitą pesimizmą sėklą sėja žmonės, kurie skaito save užsitarnavusiais veikėjais, o todėl jų ir paklauso netvirtos sielos ir abejojantieji žmonės.

Bet Dr. J. Šliupas, kuris visuomet optimistu buvo ir liudniausioje valandoje savo gyvenimo, ir prastojo valandoje to optimizmo nenustojo, o vis kartojo ir tikrino save, pertikrindamas savo skelbiamas idėjas, kad jis yra ant teisingo kelio, kad jo idėjos yra tyros ir naudingos ir jis, iš tų sunkių laikų, jau išėjęs, jau laimėjęs del savo idėjų kovą, mums visiems yra pavyzdžiu, kad neskaitytmeningume teisybė, bet dažnai teisybė turi mažumą ir ji laimi, jeigu tik tvirtai išsilaiko ir teisingus pamatus išsirenką. Ir mus mokina Dr. J. Šliupas dar vieno dalyko, kad nereikia bijoti pasakyti savo idėjų, bet jas skelbti ir skelbti visada ir visur, jeigu nori laimėti ir jas skelbti kuodaugiausia iš širdies. Tuomet tik bus laimėta.

Kad ištikro žmogus nėra neklystantis, tai mes visi žinom. Savo skelbiamose idėjose nedaryti klaidų yra didžiausias nuopelnas veikėjo. Jo pastangomis turi būti, kad klaidų būtų kuomažiausia ir joms pasitaikius kuogreičiausia atitaisytos. Delto veikėjas dažnai turi savo pažiūras į dalykus ir politines perrevizuoti, pertikrinti ir sulyginti su laiko gyvenimu ir reikalavimais.

Ir štai Dr. J. Šliupas, kuris yra vienas giliausiųjų demokratų, mus mokina tai padaryti.

Jis važiuodamas Europon „Ateitin“ rašė, kad jis savo kelionėje į vakarus į Pacifico pakraščius visur analizuoja naujai sutinkamus tvarkos parėdymus, visur susipažino su naujais gyvenimo apsiėiškimais ir jie visur jį itikinę, kad jo skelbiamos idėjos yra tikros ir teisingos ir sutinkančios su gyvenimo progresu.

Sugrįžęs Dr. J. Šliupas iš Europos vėla sako, kad jis tenai budamas dar tikrinęs savo pažiūras ir jas radęs su laiku esančias ir kad toje srityje esą veikti reikalinga daugiau, o jau esame ant gero kelio.

Ir Dr. J. Šliupas, kaip matome visuomet savo pažiūras perkračinėja ir lygina su kitų pažiūromis. Mes rasime, kad visi dideli žmonės taip daro ir todėl jų darbai taip gilūs ir savo pamatuose tvirti, kad šimtmečiai prabėga, o jų dvasia dar gyva žmonėse gyvuoja, jų darbai minimi ir pavyzdžiu yra ir iš tokių žmonių darbų visi mokinas. Tokius ir mums reikia sekti.

Ir tokie žmonės visad bus optimistiškoje dvasioje, nes jie žino, kad jų ateitis. Ir tokie Kolumbai plaukia į vakarus (į vieną pusę), nors ant jų ir rėkia, nors juos smerkia, nužudymui nuleme tie patys, kuriuos jie veža prie Naujų Salų gyvenimo, prie geresnės laimės žmonių ir jie neklause tų nuosprendžių daveža ligi salų ir parodo gyvenime tokių stebuklų, kurių jo laiko žmonės nesitikėjo matyti. Ir žiauri žmonija, yra atsitikimų, kad ir užtai retežius užmauja ant rankų ir kalėjimuos supudo. Tai daro žmonių pavydas.

Ir pas mus daug panašių pavyzdžių yra. Bet juos išsėnų.

Pas mus yra žmonės nesiminėliai ir be ištvermės. Tie žmonės pasižymi nepastovumu ir visuomet nepasitenkinimu. Jie yra trumparegiai gyvenime žmonijos ir jie su laiku patįs keičiasi, neišlaukę laiko lyg jų pažuros išsipildys. Ir jų visados pergreibiama gyvenime arba nedagriabiama. Jie savo pažiūrų nepatikrina; ir jie yra tos lėndrės kuriuos linksta, bet ne tos tam prios, kurios audras išlaiko. Ir štai pas mus pažvelgę rasime, kad tulas veikėjas buvo socialistas, ten dirbo, po to ginčinosi, net iškeikė, pamerkė savo geriausius geradėjus, juos purvino, o po to juos atstumė nuo savęs, patįs vadovavo ir skelbė idėjas, kurių šiandien patįs bijo. Iš tos partijos išstojo. Atėjo vėla prie tų, kuriuos dumblais aprabstė. Ir vėla dirbo. Bet vėla pasinorėjo jiems savaip valdyti ir vėla budami nariais smerkė. Vėla, nors ne viešai, tai slapto mis, prieš tuos dirba, nuokurių mokinis ir vėla juos palengvėle šmeižia tarp savųjų. O tas, nuo kurio jie mokinis, vis kaip uola tokis

pat ir stovi ten pat, susilaukdamas sau naujų talkininkų. O tie klajunai žemės, vis bėga dar tolyn.

Ir šiandien jau jie skelbia vėla pesimizmo (nusiiminimo, tiesiog, desperacijos) mintis, kuomet reikia padrašinimo. O tas žmogus — uola, Dr. J. Šliupas, — stovi prie savo ir prieš juos ir sako:

— Draugai, mums organas būtina reikalingas. Gerai, kad jį išsigijote, o dabar ištesėkite atlaikyti. Aš su jums, mano brangūs draugai, aš paremsiu jus darbą, aš pagelbėsiu jums.

Ir ką mes turėtume atsakyti žilo senio pažadams? O vieną tik atsakymą pasiūskime.

— Seni, mes su tavimi. Tu buvai mūsų tikru draugu, juo busi ir mes tavimi galime patikėti, nes niekad dar mūsų neapviliai. Buvai visad jaunu mintyse ir visad su laiku“.

Tad ir mes turime šiandien aiškiai pasakyti, kuriuo keliu einame: Dr. J. Šliupo skinamu ir daugelio veikėjų minamu, ar tų nusiiminėlių, kurie visados kalba lyg būtų duonos negavę, nors jie jos privalgę ir kurie niekuomet savo pastovumo neparodė nei darbuose nei mintyse.

Tad kuriuo keliu einame? Eidami gerb. Dr. J. Šliupo skinamu keliu mes turime žinoti, kad laukia didelis darbas ir didelio pasišventimo reikalinga. Mes turime atminti, kad tuomet turime savo organą remti ir išlaikyti, savo organizaciją, Sandarą, kuotvirčiausia pastatyti.

Tai kelias sunkių uždavinių.

Kuriuo keliu einame? J. S. J.

AUKOS ORGANO REIKALAMS.

Nors dažnas minėjimas aukų organo reikalams, gal įgrįsta mūsų skaitytojams ir draugams sandariečiams, vienok mes be jų negalime apsieiti. Šiandien, pradėdant darbą, pradėdant organizuoti partiją, juk galite patįs suprasti, kad mums negalima apsieiti be aukų. Juk reikia iš kur nors gauti lėšų organo užlaikymui, reikia darbininkams prie jo algas apmokėti ir tt. ir todėl reikia aukų.

Nors mes paskelbėme gana didelę sumą aukų vienu tarpu, bet pasirodė, kad ji nėra tokia didelė pinigais. Mass. valstijos daugelis sandariečių aukavo savo šėrus, kurie buvo įmokami „Ateities Kooperacijos Bvėn“. Ir tie šėrai, nors reišikia pinigą taipgi, bet tuom laiku reikalingos sumos pinigais nebuvo galima surinkti. Už šėrus Sandara yra nutarus apmokėti pinigais, tai kurie jau aukauja, tai tiems nereikės atmokėti ir tokiu budu mums tas šėras vistiek reišikia pinigą. Dar buvo ir

tokių atsitikimų, kad uolos kuopos nors pasiskelbė, kad yra nutarusios aukauti, bet kaž-keno sulaikytos ir laukia, kad mes pirmos ratos neišmokėtume ir organas dingtų, (nors labai nemalonu tokių mintį sau dasileisti, kad yra tarpe sandariečių tokių žmonių, bet faktas yra, kad taip yra daroma). Vienok mes reikalus turime su žmonėmis ne vien pilvo mintimis gyvenančiais, bet ir idėjas turinčiais ir todėl nors laikas jau praėjo, o jie matydami mus betrusiančius sutinka ir mažesnę sumą atmokėjus luktelėti ilgiau, o jeigu matys dirbant ir stengiantės po kiek nors išmokėti, tai jie lauks ir toliau. Didės garbės vertu žmogumi yra gerb. K. Pratapas, kuris yra nemažą sumą paskolinęs Sandarai ir jis gelbsti mūsų partijai išsisukti.

Bet jis nori, kad mes dirbtume. Jeigu matys mus dirbant solidarai, matys mūsų pastangas jis ir lengvesnes mums sąlygas suteiks apsiokėti. Mes nežusime su to kiais žmonėmis, kaip gerb. K. Pratapas, bet turime dirbti, o jis prigelbės mums.

Tat draugai - sandariečiai, dabar prie darbo. Nežiurėkime, kas eina prieš mus, bet žiurėkime kas mums reikia daryti. Su mumis eina didžiausios pajiegos, su mumis net seniausias mūsų veikėjas gerb. Dr. J. Šliupas, na, kas prieš mus? D tie, kurių biografijos išmargintos nepastovumu, kurie niekur nenurimo, kurių, turbut, ir prigimtyje yra nenuoramų diegai padiegti. Ir mums sandariečiams netruksta daugiau nieko, kaip darbo.

Tad valio prie darbo. Aukų dar prisiuntė iš Montello, Mass. Iš ten N. Anglijos Apskričio Montello srities organizatorius gerb. J. Balionis rašo: „Gerbiama „Sandaros“ Red!

Prisiunciame nors mažą paramą Sandaros organui. Išviso tuolaiku \$16.00. Stengsimės ir toliau daugiau aukų prisiusti. Tik dirbkime. Mes su dabartine „Sandara“.

Čia pridėdame aukotojų vardus:

B. Laidimavičius	\$1.00
K. Kvaraciejus	1.00
M. Pranaitis	1.00
V. Zienkevičia	5.00
J. Sirevičius	1.00
Petras J. Grigas	2.00
Z. Budreckis	1.00
D. Kielė	1.00
M. Miškinis	1.00
K. Vaičiūnas	1.00
F. Ražienas	1.00
Išviso		\$16.00

Priegtam prisiunciu dar vieną prenumeratą „Sandara“.

Taigi viso labo \$18.00. Jums linkintis didės energijos ir geriausių pasekmių darbe,

J. Balionis”
Kas daugiau paseks Mon-

tellos sandariečius? Taip dirbant galima daug padaryti ir nuveikti. Taigi šiūomi reikia priminti, ką Montellos sandariečiai ir prijautėjai tai Sandaros partijai jau aukavo suvirš \$100. ir gana daug prenumeratos surinko „Sandara“.

Beto iš New Haveno gauta aukų.
Pr. Cibulskas \$10.00
J. Maselionas 10.00
K. Makarevičius 10.00
Viso \$30.00

Iš Kuopų Gyvenimo.

MONTELLO, MASS.

Birželio 2 d. Sandaros 24 kp. buvo susirinkimas.

Susirinkimą atlikus buvo paskaita apie komerciją.

Išnešta nuomonė, kad N. Angl. apskričio valdybai reikia daugiau rupintis veikimu ir paskaitų suteikti kuopoms.

Butų gerai, kad toje srityje būtų vedama smarki agitacija ir Centras pasirupintų paskaitų suradimu politikos klausimuose.

J. Balionis, vice-pirm.
A. Staupas, sekret.

CLIFFSIDE, N. J.

ALTS. 45 kp. 4 d. birž. parengė prakalbas. Kalbėtoju buvo E. E. Vitaitis, Sandaros prezidentas. Kalbėjo aiškindamas Sandaros principus ir dabartinius mūsų srovių santykius Amerikoje. Taipgi dailiai nupiešė savo kalboje, nurodydamas padėjimą mūsų veikėjų ir ragino visus kuodaugiausia mokytišioje laisvoje šalyje. Žodžiu sakant, klausydamas gerb. Vitaičio kalbos daug ko galima pasimokyti. Jis neužgauna nieko savo kalboje ir neiškrypsta nuo tiesaus kelio.

Butų labai gerai, kad daug turėtume tokių kalbėtojų, kaip gerb. Vitaitis, tai tuomet ištikrųjų nebutų pas mus tokių nesamonių, kokių pripučia klausytojams toki kalbėtojai, kaip Jukelis, Pruseikai ir kiti.

Publikos buvo nedaug. Galima sakyti visi Sandariečiai, pašalinių buvo apie keturias ypatos. Aukų rinkimo nebuvo. Kalbėtojas buvo atsivežęs tikietų išlaimėjimui žiedo ir naudai organo „Sandaros“. Visi 43 nariai papirko. Taipgi prisiaršė naujas narys, A. Valukonis, ir užsimokėjo išanksto už aštuonis mėnesius \$2.00.

Vienu žodžiu, ALTS. 45 kp. Cliffside auga. Iš to galima pasidžiaugti. Nekurie buvo manę atsimesti nuo mūsų kuopos, bet kada pasirodė organas „Sandara“, tai visi grįžta ir užsimoka po 25 c.

Taigi, gerb. sandariečiai, kaip matote, kad mums persekioja „draugučiai“ visokiais budais, nesigailėdami mum visokių niekšysčių, netik žodžiu, bet ir per spaudą, (Sekan ant 5-to pusl.).

"SANDARA"

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros organas.
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.00
" (Užsieniuose) \$2.50
Pavienis numeris 4c.
Agentams duodama už platinimą rabatas.

"THE LEAGUE"

The organ of the Lithuanian National League of America.
Yearly Subscription:

In the United States \$2.00
Six months \$1.00
To Foreign Countries \$2.50

Kreipiantės rašykite:
"Sandara"

866 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankra-

ščiai turi būti su autoriaus parašu ir antrašu. Rankraščius Redakcija taisyti ir trumpina sulig savo nuožiūra. Netinkantieji spaudai smulkesnieji raštai (korespondencijos, eilės ir t. p.) naikinami ir autoriams negražinami.

DEL MUSŲ TAKTIKOS.

Taktikos klausimas labai svarbu. Nuo jo gero išrišimo ir geros taktikos praktiniame gyvenime priguli labai daug: kartais partija tik geros taktikos laikydamosi gali kuopuikiausiai susiorganizuoti ir išbūjoti ir gali, neatitaikius tinkamos taktikos, visai nykti ir iširti. Ir jau todėl mes taktikos klausimą turime labai dažnai gvildinti, kad jį išrišus kuogeriausiai.

Visų svarbiausių reikia skaityti mūsų atsinešimą linkiu kitų partijų, ir ši klausimą kuoiškiausiai sau išsiaiškinti. Kas link partijų ir mūsų taktikos linku jų dabar turime dvejopą supratimą.

Vienas, tai taip vadinama "V. L." orientacija. Jos nuomone ir jos pasekėjų, kad mes turime laikytis arčiau klerikalų ir tik su jais galimas padaryti kontaktas kovojo už Lietuvos Laisvę. "Dirva" seka "V. Lietuv.". "Lietuva" yra tame klausime savitovesnė ir atsargesnė, vienok taip pat ton pusėn labai daug palinkus. Šie trys laikraščiai ir jų tikrieji pasekėjai mano, kad su socialistais nėra galima jokio veikimo. Jie daugiausia socialistų praeitimi vaduodamiesi, Kapsuko taktika remdamiesi ir asmeninių nesutikimų ir išierzinimų papykinti, tiesiog skelbia socialistams kovą, o klerikalams ranką duoda. Ir jų taktikoje yra, kad veikti su klerikalais galima visame ir prie jų traukia visą organizaciją.

Visai jiems priešingos taktikos link srovių yra N. Angl. sandariečiai, "Tėvynė", "Amerikos Lietuvis" ir "Sandarą". Tarpe šių paskesniuojų du laikraščiai ir N. Angl. Apskr. sandariečiai yra užėmę griežtesnę poziciją ir jie sakė, kad jeigu vienyti, tai tik visoms trims srovėms ir kaipo "lygus su lygiu", bet nekurioms dviems. Ir jie atstovėjimui prieš artinimasi su klerikalais taip-gi tvirtina, kad socialistai mums ar tytesni yra principuose, negu klerikalai ir kad su socialistais taip-gi galima veikti, net daug geriau, kaip kuriuose klausimuose, k. a. šelpime nukentėjusių nuo

karės, kulturiniame darbe. Su klerikalais šituose klausimuose veikiant išvien reikia didelio atsargumo ir nė kuomet nebusime užtikrinti, ką jie kitaip padarys, kuomet jie pajus pajiegas. Kulturiniame klausime, Lietuvos atstatyme ir k. taipgi su klerikalais veikiant gali iškilti nesupratimų tuomet, kaip Lietuva jau gaus liuosybę, ir karė pasibaigs, nes tuomet jau butinai turės įvykti galutinas skyrmasis, nes klerikalai bus tik remėjais savos partijos ir, kad atstovėti prieš juos, tai reikės tuomet butinai daryti kontaktą veikime su kairėsnelėmis partijomis. Ir todėl, žiurint į tokį toli mūsų gyvenimo, nematyti galimybių ir naudos iš tokios "unijos". O susivienydami vis tiek mes klerikalus paremsime ir prieš socialistus reikės eiti kovoti tiesioginiu, o ne, tai aplinkiniu keliu. Tie tuomet silpnės, bet ir mes nekilsime, nes kas laisvesnis, tai trauksis nuo mūsų, kas demokratiškesnis taipgi. Mes pajiegu neįgysime, nes mes busime neveiklūs, o jie veiklesni, tai ir mūsų narius patrauks prie savęs. Lietuvoje, ištikis atvira kova su klerikalais, kuri dar dabar neapsireiškus ir mūsų pastiprinti klerikalai bus jiegesni ir su jais kova bus sunkesnė. Tai šiom susivienijimui tik mes sau kovą pasunkysime. Tad kam mums dabar kelioms valandoms su jais vienyti ir pilniausiais mūsų priešais, jeigu tas vienijimasis tik šičion, Amerikoje, kol kas galės egzistuoti. Su socialistais reikės imtis kartu kovoti prieš klerikalus, kad padarius bent kiek lygią pajiegą, nors tas gali nereikšti, kad mes su jais bendrai visame turėsime veikti.

Taip žiurėjo į dalykus ir "Ateitis" seimo laiku, ir nenorėjo, kad būtų nuskausti socialistai, busianti bendri draugai kovoje prieš klerikalus. Ir jos taktika, yra šiandien "Sandaros" taktika, kad vienyti, tai tik visoms srovėms susirišant į tą ryšį; jeigu taip negalima susivienyti, tai su klerikalais jokios vienybės nemegsti. Su socialistais, jeigu galima, tai tik augščiau paminėtuose dalykuose. Ir visų svarbiausia dirbti savo srovės pajiegu suorganizavime.

Bet šitoji taktika nebuvo priimta. Jos laikėsi daugelis, bet mūsų organizacijų galvos jos nesilaikė. Į Naujosios Anglijos Sandariečius tyčiomis nurodinėdavo, kaip į aiškius socialistus ir jie savalei tempė visą organizaciją dešinėn. Ir juo tas tempimas buvo smarkesnis tuo ir jam opozicija buvo smarkesnė pastatyta.

Ir Nauj. Angl. sandariečių rimtos taktikos ir jų argumentų išstatytų dar lig šiol niekas nei vieno nesumušė. Faktai, vėliau iškilę, tik dar labiau juos sutvirtino.

Dabar prie jų sutvirtinimo ir gerb. Dr. J. Šliupas prisideda, kuris savo prakalbose New Yorke laike vakarienės užreikė. Laike vakarienės Philadelphiaje dar aiškiau pasakė (ir prakalbose Philadelphiaje). Jis tenai nurodė, kad mums socialistai yra daug artymesni ir gerb. Daktaras sako:

"Socialistai ir tautininkai pasiduokime rankas ir dirbkime, kiek galime išvien. Klerikalai dirba, jie dirba del savęs ir mums rengia pirtį. Ir eikim dirbti mes pažangesnieji išvien. ATLEISKIME VIENI KITIEMS KALTES. AŠ DOVANOJU JUMS MAN SKRIAUDAS PADARYTAS, nes laikas taip svarbus, kad asmenines skriaudas turime užmiršti ir dovanoti vieni kitiems, o JŪS MAN DOVANOKITE ir veikime ant kiek išgalime visi išvieno."

Taipgi daktaras nurodo, kad klerikalų tarpe esama ir gerų kunigų ir su jais būtų galima daug kame susitart, nors kai kuriuose dalykuose.

"Tėvynė", kurios redaktorius taipgi buvo vakarienėje Philadelphiajoje, rašo šitaip:

"Prie to, Daktaras aiškiai pabrėžė štai ką: tarp lietuvių tėra ir tegali būti dvi sriovi, t. y. progresyvių žmonių ir atgaleivių. Pastarieji, žinomi pas mus klerikalų vardu, pradeda išgalėti mūsų tautoje ir grąso pavojum mūsų tautos ateities gyvenimui; ypatingai tas žymu Europoje, kur dalis klerikalų vedamų vyksupo Karevičiaus, kunigų Olšausko, Puričio, pono Gabrio, nori Lietuvai karaliaus ir dargi iš vokiškųjų lizdų. Atsiėpyrimui prieš klerikalų jiega, reikia tautininkams ir socialistams susiartinti ir, kur galima, eiti iš vien, užmiršus vienų kitiems praeityje padarytas skriaudas. Bet prieš bendrąjį priešą, prieš tuos, kas stoja ant kelio prie visiško mūsų tėvynės išsiliuosavimo, ir tiedvi srovi, vadinasi klerikalų ir pažangiųjų, ir turi susidaryti į vieną kuną, į lietuvių partiją, kovai su visais tautos priešais..."

Ir šitoji taktika yra tinkama sandariečiams ir mes jos turėtume laikytis. Todėl mūsų taktika atėityje link kitų partijų bus šiočia: laikysimės nuo visų neprigulmingai ir toleruosieme visų gerą veikimą, o nurodysime bloguosius. Vienybės klausime stengsimės stovėti prie to, kad sueiti visoms trims srovėms bent keliuose, visoms bendruose klausimuose; jeigu matysime, kad naudinga bus Lietuvos reikalams, tai stengsimės, kad sueiti veikti bent su kairiaja srove tuose dalykuose, kuriuose matysime

abiejų pusių artimą supratimą vienodai dalyko ir vienodai jo svarbą statant. Kovoje su mūsų tauto išlaukiniais priešais visuomet stengsimės visas sroves bendron eilėn sutraukti.

Apie tai, kodėl mes klerikalus palikome šalyje dar pakalbėsime greitoje ateityje.

Nuo Baltojo Karaliaus.

Vaikai mano, Amerikos Lietuviai!

Matau aš, kaip toli už jurų, prie juodo Kryžiaus prikaltą, Jusų Motyna-Lietuva kovoja su mirtimi ir laukia, begu ateis jai pagalba nuo jos vaikelių.

Prakaitu jos kaktą aplicta; ant lupų, sučiauptų sopulingai, kraujo lašai ištryškę; jos baltų rankelių gislos ištemptos, kaip virvės, kaip stygos, — rodos, dar valandėlė, dar vienas akimirksnis ir truks jos, nebeišlaisiusios susopusio kuno, prikaltu prie Kryžiaus.

Ir aplink Kryžių, matau aš, buriais lakioja varnai ir vanaagai, tikėdamiesi veikiai sulauksią progos išlupti iš jos kaktos jos mėlynas akules, pasimaitinti jos baltu kunu.

O toliau, už Kryžiaus, susėdę, Jos sunus-parsidavėčiai mėto kaulus, burdami, kuris Jos rubas, kuri Jos šviesi drabužių skiautė kam turi tekti, — triekvienas jų traukia savęs, tikėdamies naudos iš to gausių.

Ir nėra, kas tuos sunus - palaidunus sudraudžia, kas juos sugėdija ir nuo prakeikto jų darbo pavaro šalin.

Toliau, dar toliau, Jusų Motynos - Lietuvos sodybos, juodais dumų debesiais apsaustos, pleška liepsnoje, — tiktai griuvėsiai belieka, išskėlė aukštyn nuodegulus... Ir žaliųjų Lietuvos sodnų, pasaulio gaisre nudegusių medžių, judindami apsvilusias savo šakas, keikia žiaurunas, išnaikinusius kudikius. Jų šakos, tarytum, šaukia į Dangų, kad iš tenai ateitų keršto perkunas, kad nušluotų nuo žemės veido devynalgvė karės gydrą.

Ir nuo Kryžiaus girdėsi Motynos - Lietuvos balsas:

"Ak, Dieve, kam-gi mane Tu apleidai?!"

Sudrebėjo mano širdis. Dar kartą veidu nuriedėjo sopulinga ašara, — bet jaučiausi bespėkis be Jusų talkos, mano vaikeliai.

Klausykite manęs, jusų Baltojo Karaliaus! Klausydami, žinokite, kad aš nesu žiaurumo skelbėjas ar užtarėjas, nesu galybę įgijęs per kraujo praliejimą, ir mano vainikas nėra gautas už sukruvintus skatikus. Aš Jusų Baltasis Karalius, esmi Jusų tyrybė, Jusų geroji dalis, Jusų laisvės giesmė, Jusų skaistumo daina.

Ir iš Jusų reikalauju, vardan Jusų Motynos-Lietuvos, kurią matau ant Kryžiaus pakabintą, kad skubėtumet jai su pagalba! Jei Jūs nepasiskubinsite — niekas nepasiskubins, nes žinote, jog nelaimėje nėra draugų, nei užtarėjų. Todėl-gi belieka Jums, Motynos - Lietuvos vaikams, sukursti!

Nebukite kurčiais ir tuos Jusų darbininkų - vadovus, kurie meilės žodžiu ir Jūs atsiliepia, kurių lupos nėra susitėpusios melagyste, nei veidmainingu pasididžiavimu, nei kerštu, bet kurie skelbia Jums meilės Evangeliją.

Nebukite kurčiais ir tuos, kurie Jums liepia pasiaukoti Motynos - Tėvynės labui ir trusties Jos reikalui, — dabartinė valanda tai ir yra didžiausio pasišventimo valanda: nėra tokios

aukos, kuri būtų perdidelė; nėra tokios naštos, kuri būtų persunkti, — tiktai imkitės našta su noru, dėkite auką su šypsa ir su džiaugsmu... Neškite Tėvynės darbų našta, dėkite aukas tol, kol Jūs širdis sušuks: "GANA!"

Žiurėkite, kad Jusų tarpe nebūtų nei vieno tokio, kurs iš Motynos - Lietuvos sau naudos jieško, jai nieko neduodamas. Žiurėkite, kad tie, kas daug turi, daug duotų; kad tie, keno pečiai yra platus, daug neštų. Bukite tikraisiais savo Motynos - Lietuvos Vaikais!

Baltasis Karalius.

Klerikalų Memorialas.

SVEICARIJOS LIETUVIŲ MEMORIALAS.

"Tėv." No. 23 išspausdino memorialą lietuvių, kurį mes perspausdiname, kad turėtume dokumentą. Tikimės taipgi, kad del jo interesingu mūsų skaitytojais atydziai perskaitys, nežiurint, kad šifras gan smulkus. "Sandaros" Red.

"Zemniaus paskelbtas memorialas buvo išleistas į valstybės bene gruodžio mėn., 1917, iš sveicarijos lietuvių tarpo. Ant jo pasirašė ir Amerikos katalikų atstovas kun. V. Bartuška, kurs dabar už tai yra atšaukiamas. Užpėreitame "Tėvynės" numerje, peržvalgoje, kalbėjome apie šį memorialą. Perspausdiname jį čia, kaipo dokumentą. Angliškasis tekstas yra laikomas "Tėvynės" redakcijoje.

MEMORANDUMAS DELEI ATGAVIMO NEPRIKLAUSOMYBĖS LIETUVAI.

Budai Atstatymo Nepriklausomybės Lietuvai.

Lietuvių Augščiausios Tautos Tarybos Pastoviosios Atstovybės Parupinta.

(Liuosas Vertimas).

I.

SVARBIEJI UZREISKIMAI.

Šis memorandumas nustato budus reorganizavimui Lietuvos ir nepriklausomai valstybei.

Svarbiausieji visų politinių partijų Lietuvoje tikslai yra atgaivinti pilną nepriklausomybę Lietuvai.

Mūsų praleidžiama visos smulkmeos ir netaip svarbios problemos. Atstatymas nepriklausomybės Lietuvai tautai yra naturalė dabartinės karės pasekmė.

Šiomis mes nustatome Lietuvai pavaišal, kurios galės būti vyriausiu keirodžiu valstybininkams reorganizavimui Europos naujais pamatais.

SIOS EUROPINES KARES PASEKME: PERBUDAVOTA EUROPA.

Francijos ir Anglijos valstybininkai, lygiai Vokietijos ir Rusijos, yra pakartotinai paskelbę tautų principus ir yra pripažinę reikalingu paliusuoti mažasias tautas palaikymui geresnių santykių tarpe tautų, kaipo vienatinė išlyga pastoviai taikai, besiremančiai bendrais sąryšiais etikos, ekonomijos, švietimo, doros, jurisdikcijos, politikos ir kareivavimo išlygomis.

By viena šių pirmesniųjų išlygų teikia užgana teisėtoms tautų aspiracijoms. Si pažvalga buvo išreikšta laike šios karės įvairiose deklaracijose, iš kurių ypatingai verta atzymėti, jog jos savyje labai svarbios ir paeina iš žymiausių Anglijos autoritetų. "Mes geidžiame" — sakė Sir Edward Grey — "idant Europos tautos, kokios jos nebūtų — didclės ar mažos, galėtų gyvuoti nepriklausomybės gyvenimu, pečios įsteigdamos nuosavią valdymosi formą ir savo labai galėtų naudoties pilna liuosybe."

"Mes geidžiame", — po šitam sakė Lord Winston Churchill, — "kad ši karė išdarytų Europos žemlapį sulyg tautų principų, sulyg tikros tų žmonių gerovės, gyvenančių žemese, del kurių taip daug ginčijamasi. Pralieję tiek daug kraujo, mes geidžiame pactovios taikos tokios, kuri atneštų harmoniją, paliusuotų tautas ir duotų joms cielebę."

"Dabartinioji karė, tai karė tautų" — pasakė Lloyd George.

Paul Deschanel, prezidentas Francuzų Tarybos, taip-pat yra pasakęs: "Francija kovoja dėl nepriklausomybės Europos ir laisvės žmonių."

"Tai klausimas patikrinimo, ar galima milionus žmonių suimti, išvežti ir, pavergus, laikyti kitoj rubežiu pusėje."

"Pasculis geidžia gyvuoti. Europa trokšta kvėpuoti, tautų siekimas — surasti budus savo palaimai". Ponal Viviani ir Briand, budami

vadais kabineto, atkartotina savo oficialėse kalbose užreikšdavo, jog Francija ir Sadržagai pirm visko kovoja už paliusuotą Europos tautų ir už perbudavimą Europos tautų principų pamatais".

Von Bethemann-Holweg, kanceleris vokiečių Imperijos, taip kitko yra pasakęs, "jog Lietuva, vokiečių kareivijos paliusuota, niekad nabus sugražinta Rusijai".

TAUTŲ PRINCIPAL, KAIPU TVEIRIANCIOJI IR ARDANCIOJI JIEGA

Senovėje ir vidur-amžiuose valstybės nesiskaitydavo su tautomis. Mūsų gadyne (kaip tiki priešingai, pasizymi, jog tuos valstybės esti sudarytos sulyg tautų principų.

Vokietija ir Italija yra du labiau žymu pavyzdžiu tveriamosios jiegos tautinio principo.

Tad, jeigu šis principas buvo tvėrėju naujų valstybių per vienyti išblaškytų vienos tautos dalelių, tai kitame atvėjyje jis panaikino skirtingas valstybes, susidariusias iš atskirų tautų.

Labiau žymiu pavyzdžiu ardančios veikmės tautinio principo yra mums Turkija 19 šimtetyje ir 20-tojo pradžioje. Austrija išvengė Turkijos likimo, pripažindama autozomijas tautomis, iš kurių ji visa susidarė, ir ji gali prašalinti grąsiantį pavojų iširimo performuodama save į federaciją visų tautų, kurios ją sudarė.

Rusija neišvengtinai sutiks tas pats, ka Turkija, likimas, pakol ji nenuspres pasekti Austrijos pavyzdžio, kurio išsvystymas seka federacijos linkui.

ATSTATYMAS NEPRIKLAUSOMINGOS LIETUVOS. HISTORIA.

Lietuva buvo sudaryta nepriklausoma valstybė 13-jo šimtetyje pradžioje. Jos valdonams pasisekė išplėsti jos rybas į rytus ir pietus, tokiu būdu prijungiant ukrainiečių žemes. Tai buvo plati imperija, apėmusi visą plotą žemiu, prasitiesusi tarp Baltųjų ir Juodųjų jurų.

1386 metais Jogėla, didysis Lietuvos kunigaikštis, tapdamas lenkų karalienės Jadvygos vyru, suvienijo tuodvi šali dinastijos ryšiais, kurie laikėsi iki išsibaigė Jagėlėnų dinastija. Šie ryšiai tarp tų dviejų valstijų tapo atnaujinti 1569 metais Lubline politiškuoju Susivienijimu.

Sąryšis tarp šių dviejų valstybių niekad nebuvo tvirtas.

Nuo 1387 iki 1569 m. tai buvo vien dinastinis sąryšis vardan bendro valdono, kuris priklausė Lietuvii Jagėlėnų dinastijai, ir kuris gyvendavo tai Vilniuje, Lietuvos sostinėje, tai Krakuvoje, Lenkijos sostinėje.

Lenkijos pavaldiniai negalėdavo įvažiuoti Lietuvon be tam tikro pasporto ir neuždavo jokios valdiškos vietos, lygiai neturėjo teisės įgyti žemes Lietuvoje.

Tačiaus, po užsibaigimui Lietuvos dinastijos (1573 m.) tas sąryšis tarpe šių valstybių buvo prievartos neteisėtai budais iš lenkų pusės palaikomas, kurie patis prisavino Lietuvos ukrainiečių žemes, nepalsant, jog lietuviai tam labai protestavo. Lietuva visados stengėsi išlaikyti pilnybę savo autonomijai. Nevien Lietuvos administracija buvo visiškai atskira nuo Lenkijos, bet ji turėjo savo armiją, savo idžą ir savo teisdavybę. Šis sąryšis šiek-tiek panašus į Austrijos ir Vengrijos sąjungą, tik su tuom skirtumu, jog Lenkijos ir Lietuvos sąryšis nebuvo taip artus, kaip tai yra anose dviejose karalijose.

Nepaisant, jog Lietuvos didžiūmija buvo iki tulam laipsniui sulenkinta, tačiau ji visados stengėsi atskirti Lietuvą nuo Lenkijos. Taip, 17-jo šimtmėcio viduryje kunigaikštis Jonas Radvila padarė sutartį su švedais prieš Lenkiją. 18-jo šimtmėcio pradžioje kunigaikštis Sapiega buvo pasirijęs ant visados atskirti Lietuvą nuo Lenkijos.

Tas lenktyniavimas tarpe Lietuvos ir Lenkijos ir vidujinės kovos buvo svarbiausi priežastis puolimo šių dviejų valstybių.

Lietuvių-Lenkų valstybė paliovė gyvavusi 18-jo šimtmėcio pabaigoje, kada ji tapo savo kaimynų išardyta trimis pasekmingais išimaisymais 1772, 1793 ir 1795 metais. Šių išimaisymų pasekmės buvo, jog didelė Lietuvos dalis pateko Rusijai ir tik mažą dalelę (Suvalkija) pateko Prusijai. Bet ši Lietuvos dalis vėliau tapo prikėrgta didžiajai Varšavos kunigaikštijai pagal Tilžės sutarties (1807) ir tada atiduota Rusijai Viennos Kongresu (1815); taip, jog beveik visa Lietuva sudarė carų imperijos dalį iki dabartinės karės, su išėmimu Rytinės Prusijos, pirmiau išitaisi apgyventos žmonėmis lietuvių tautos. Ši provincija buvo Teutoniskųjų Ricierių užkariauta pačioje pradžioje 18-jo šimtmėcio, tačiau lietuvių tautos ypatybės išlaikyta tenai iki šių dienų. Tilžės, Klaipėdos, Gumbinė ir Iru-

tės apygardų gyventojai daugiausia lietuviai.

LIETUVIŲ PADEJIMAS RUSAMS VALDANT.

Kada Lietuva tapo prikergeta Rusijai 1795 metais, tai Imperatorienė Katriona II pati prisiekė pagerbti Didžiosios Kunigaikštijos Lietuvos teises.

(Žiūrėk pilną Rusijos Imperijos teisių rinkinį).

Tačiau visa etnografiškoji Lietuva (dabartinės Vilniaus, Gardino ir Kauno gubernijos), išimant Suvalkų guberniją, tapo perdirta į lietuvišką provinciją, valdoma vietininko, gyvenančio Vilniuje ir pačios imperatorienės ar jos renkamo įpėdinio.

Sitoks dalykų padėjimas buvo iki 1830 metų, iki po lenkų sukilimų, kuriame ir lietuviai dalyvavo, už ką šie skaudžiai nukentėjo dėl savo klaidų ir savo silpnumo.

Tuom pačiu laiku prasideda gėdėnė persekiojimo lietuvių. Lietuvių įstatatai tapo rusų įstatatais pakeisti: ypatingos įstaigos tapo panaikintos ir pakeista geografišku vardu "Šiaurvakarų Šalis".

Po paskutiniame lenkų sukilime 1863 metais, kuriame ir lietuvių norams-nenorams lenkų verčiami dalyvavo, ir čia lietuviai turėjo nukęsti už savo ir savo buvusių sėbėndrių klaidas.

Rusų valdžia pasiuntė Lietuvon nesąmoningą satrapą, grafą Muravjovą.

Jis buvo pasirijęs "sunaikinti Lietuvą", kaip jis pats mėgdavo išsireikšti. Tačiau jis neatsiekė savo tikslo; jis vis-gi sustabdė ir sulaukė žmonių progresą per 50 metų. Tarpe visų barbariškų įmonių, šio satrapo rapupintų, nedoriausiu buvo užgynimas lietuviams vaftoti spauda.

Šis užgynimas spaudos tęsėsi per 40 metų (1864—1904). Lietuviai turėjo tenkintis per visą beveik šimtmečio pusę knygoms, laikraščiams, slaptai gabenamais iš Rytinės Prūsijos.

Ačiu revoliucijai 1904—1906 metais, kuri buvo tiesioginė karės su japonais pasekmė, Lietuvių atkaklus priešinosi privertė rusų valdžią atšaukti aną nedorą užgynimą, lygiai pripažinti lietuviams bent elementares teises jų tautiniam vystymuisi.

Šis liudnas periodas lietuvių istorijoje yra apibudintas rezoliucijoje lietuvių atstovų, susitikusių Haagoje balandžio 23 — 30 d., kurioje rusų režimas apibudinama sekamai:

1) Rusija beteisiai slogino Lietuvą per 120 metų nuo 1796, panaikindama jos vardą pirkerkdama atsakanti ma jos vardą prikerkdama atsakanti geografiškam padėjimui "Šiaurvakarų Šalis.")

2) Lietuvių tautinė administracija, lygiai jį įstatatai, buvo pakeista rusų įstatatais ir administracija, kuri buvo ir bus svetima Lietuvos žmoniems.

3) Vilniaus Universitetas buvo uždarytas (1831), daugybė mokyklų panaikinta, tulos jų perdirta į rusifikacijos įstaigas, kame nebuvo mokyma kalba, literatura, arba istorija Lietuvos.

4) Rusų valdžia stengėsi antmesti pravoslaviją Lietuvos žmonėms, kurie tvirtai laikėsi savo protėvių tikybos (katalikybės); žiauriausiais budais persekiojo Uniotus; konfiskuoda vor daugybę bažnyčių, net su pagalba kareivijos praliedami kraują — (Kražiai 1894).

5) Lietuva suvirš per šimtmetį buvo atiduota mylistai žiauriu satrapų (Muravjovas-korikas), kurie žudė gyventojus, sutrukdė kultūrinį šalies kilimą pusei šimtmečio.

6) Visiškas užgynimas per 40 metų (1864—1904) spausdinti lietuvišką knygąs, laikraščius padarė didelę nuoskaudą Lietuvos žmonėms, tačiau abelna žmonių apšvieta nėra žemesnė negu Rusijos žmonių (52 nuoš. mokančių skaityti Lietuvoje, 29 nuoš. — Rusijoje), tai yra ačiu jų pačių trisui ir nenulstantčiai ištermėi.

7) Rusijos valdžia, po sunaikinimui kultūrinį įstaigų šalyje, pasirijė išplėsti iš lietuvių žemes, kurios amžiais jų praktitu ir krauju buvo nušlaktytos, sistematiškai kolonizuodama Lietuvą rusais.

8) Nuo pat pradžios šios karės lietuviai ištikimai pildė savo pareigas linkui Rusijos, siųsdami šimtus tuktančių savo sunų po Rusijos vėliava imperijos kareivijoje kariauti, bet Rusijos valdžia nei nemano, jog jos tai pareiga yra sugrąžinti autonomiją Lietuvai, kaip tai ji pripažino Lenkijai.

9) Rusijos valdžia, lyg vis dar nepatenkinta visais lietuvių tautos pasi aukavimais laike šios žiaurios karės, įsakė besitraukiančiai Lietuvoje kareivijai viską naikinti pakelyje ir šimtai tuktančių lietuvių tapo prievarta išguiti Sibiran iš savo gimtinių vietų.

Imant domon augščiau išskaitliuotais priežastis, Lietuvių tauta, bjaurėdamosi Rusijos jungu, nebenori jo-

klia kaina bebūti apent prijungta prie jos, bet ir-gi ji mano, jos priederme esą užreikšti, jog lygiai ji nenori tokio jungo priimti iš keno-kito, bet yra pasirijusi reikalauti sugrąžinimo jai nepriklausomybės.

Tai visiškai suprantama, jog lietuvių tauta negalėjo priprasti prie tokio režimo; viltlyje padaryti tam galą, ji du sykiu buvo su ginklais ran kose sukilusi prieš Rusiją (1830 ir 1863), ir iki šių dienų ji nepaliovė protestavusi prieš priespaudas, junga ir reikalavo sau nepriklausomybės. (Čia prieštarauja pasakymams kiek augščiau, tame pat skyriuje. "Sand." Red.).

(Pabaiga bus).

SANDAROS REIKALAI.

(Taša nuo 3-čio pusl.)

giedodami mūsų 45 kp. amžiną atsilsį. Mes kaipo sandariečiai, neprivalome atsižvelgti ant tokių nesąmonių, o tik galime jiems pasakyti "pagal Jurgio ir kepurę".

Kadangi jau darbas eina tiesiu keliu ir mūsų 45 kp. žymiai auga. Taigi mes dabar galime pasakyti: mūsų šmeižikams, kad jų pastangos tiek mums reiškia, kiek zero.

Ateinantis susirinkimas ALTS. 45 kp. bus 5 d. liepos, 8 val. vakare, p. Puzino svetainėje, prie Walker ir 3-čios gatvės. Malonėkite visi draugai susirinkti. Taipgi girdėjau, kad nori keli draugai prisirašyti prie Sandaros, atsiveskite minėtą vakarą ir galės prisirašyti.

ALTS. 45 kp. pirm.

J. A. Karsokas.

LAVINKIMĖS,

SANDARIEČIAI.

Noriu čionai pasidalinti tulomis mintimis su sandariečiais. Žinoma, ne su profesionalais, bet su darbo žmonėmis, kurie liuoslaikiu mėgsta ką nors sužinoti apie mokslus, kultūrą ir žmonių civilizaciją.

Nevisi mes turėjom progos lankyti mokyklas. Jei kuriam ir pasisekė kokią mokyklą pereiti, tai nedidelę naudą ji suteikė, nes toliau mokintis nebuvo galima iš priežasties mūsų tėvelių skurdo ir mažai apvertino mokslą; antra, ukis reikalavo ne ponelių, bet tvirtu žemdirbio ir žemelę bedirbant išgaravo tas "moks-las".

Bet vienok šiandien tas laimingesnis, kuris yra matęs mokyklėlę ir dar nuo to laiko gali atsiminti ir surasti pradžia alfabetai. Dabar mums svarbu yra apsižvelgti ir praeitį ir ateitį. Praeitis buvo visiems sunki nerami. Dabartis yra pripildyta šimteriopų dalykų: vieniems prisieina pasiaukaut už laisvę ir demokratiją ir apleist visus, kad ir tobuliausius siekius delsavęs ir rupintis del tautos laimingesnės ateities. Dar nekurie pasilieka ramūs...

Mes sandariečiai, pasilikę namie užveskime šviesų ir blaivą gyvenimą, atsimindami žmonių ateitį, kurią reikės daugeliui iš mūsų kurti, vest prie jos, savo vientaučius. Ir mums reikia tokių vadų, kurie nesiblaškytys iš dešinio šono į kairią-

ji, jieškodami tik savo apsaugai kokių ten tobulų idėjų, bet mums reikia tvirtų idėjų aukleti vyrų ir jiems prirengti tinkamą armiją, kurie būtų drąsus su savo vedėju kovoje ir kad pamaciūs ženklą į laisvę degtų jos pasiilgimu ir gyvybę atiduotų už ją.

Taigi, broliai sandariečiai, mūsų "Sandara" yra tuo vadovu ir skina takelį prie laisvės. Mūsų "Sandaroje" ras ne vienas vientautis sau tą šventą įkvėpimą prie laisvo, bet protingo gyvenimo ir bus paskatintas siekti prie plačiausios Demokratijos.

Mes, sandariečiai, tik griebkimės studijuoti savos ir kitų tautų istoriją, kad žinotume, žmonių gyvenimo praeitį ir galėtume ant jos griuvėsių statyti dabartį ir ateitį. Aš matau dideliu reikalu gerai perskaičyti "Kultūros Istoriją", T. MD. leidinį. Antrą, tai nemažos vertės išleista LDLD. "Karė — kodelei" ir "Ateities" išleista knyga "Žmogaus Pareigos". Trečią, susipažinti su "Politiškąja Ekonomija". Gaila, kad mes neturime rimto veikalo lietuvių kalboje iš politiškos ekonomijos, o yra labai svarbu, protaujančiam žmogui jis žinoti.

Neatsižvelkim į trukdymus, o tik lavinkimės ir organizuokimės į Sandarą. Tuomet patįs pamatysime didelę pažangą savyje, suprasime tautų norus ir reikalus, o mumyse išsidirbs praktika ir teorija apie mūsų gyvenimą, tad ir galėsime nuoe strados patįs aiškinti Sandaros principus. Tik tuo keliu galime tapti savo viengėnių darbo žmonių norų išreiškėjais ir vadovais į plačios Demokratijos karaliją. Tik į darbą bro lau, į darbą sesuo!

Lietuvis Sandarietis.

Laiškas į Redakciją.

G. R. —

Dr. J. Šliupo pranešimuose, kaip svetimtaučių, taip ir lietuvių laikraščiuose, pažymama, jog gen. Kamaitis turi suorganizavęs 100.000 kareivių ir laukia tik progos jėiti Lietuvą. Aš nežinau ar tai tikrai lietuviai turi r. gen. Kamaitį, ar ne, bet tikrai žinau, kad lietuviai turi Praną Klimaitį oficerių rusų armijoje ir prie Kerenskiu valdžios suorganizavusių lietuvių pulkus ir prie bolševikų taipgi paliktą — užtvirtintą. Pranas Klimaitis yra suvalkietis, baigęs Veiverių Mokytojų Seminariją, rodos 1902—3 metais (man tada prisiejo but, 4-tame skyriuje pavyzdinės Veiverių mokyklos). Buvo gabus ir gerai mokėsi. Mokytojų Seminariją pabaigė su pasižymėjimu ir gavo dviklasės mokyklos vietą. Kiek jis laiko mokytojavo — negaliu pasakyti, tik atsimenu, kad po 1905 revoliucijai įstojo į Vilniaus pedagogijos kursųs, bendradarbiavo "Vilniaus žiniuose" (buo redakcijos narys), parašė daug politišku straipsnių ir keletą knygelėlių išvertė iš rusų kalbos, kurių vieną, pamenu, "Politikos vadovė-lis". Pažiūrų buvo socialistiškai-revoliucijinių. Negaliu tikrai pasakyti, ar prigulėjo prie Lie-

tuvos Social.Demokratų Partijos. Vėliaus įstojo oficerių mokyklą ir karui užėjus tapo oficerium. Po rusų vasario - kovo revoliucijai, kada po visą Rusiją užžibo laisvės spinduliai ir tremtiniai lietuviai atgavę spaudos ir draugijų laisvę, suorganizavo Lietuvių Demokratinės Tautos Laisvės Santaros Partija, rodos Pr. Klimaitis jon įstojo, nes daug rašė apie lietuvių pulkų organizavimą, apie socializmą, ir kitką.

Taigi aš manau, kad šisai Pranas Klimaitis, o ne koks mums ikišiol negirdėtas Kamaitis, yra lietuvių armijos vadovugenerolu.

Jei klistu, tai but gerai, kad gerb. dr. Šliupas tai tartų savo žodį arba geriausia gerb. T. Naruševičius, nes jie geriau pažįsta mūsų Europos veikėjus.

Aš tai pajudinu delto, kad mums lietuviams savų žmonės, kurie veikia mūsų tarpe, reikia žinoti ir pažinti.

J. Sekys.

Nuo "Sandaros" Redakcijos. Lietuvių pulkų vyriausiu vadu yra tasai pats Pr. Klimaitis, apie kurį gerb. J. Sekys rašo; mes jokio Kamaičio neturime ir angly spaudoje buvo klaidingai užrašyta. Galėjo klaidingai ir lietuvių laikraščiai skelbti, naudodamiesi žiniomis iš angly laikraščių.

Baisogala (Kedainių apskr.).

Naujiems Metams vietos mokytoju rupesniu buvo surengtas va karas, kame vaidina "Apsiriko". Jaunimas čia, be "armonikinių" vakaruškų, nedaug ko geriau prasimano.

Nusipirk Mosties.

TAI BUSI GRAZUS! Ją išdirba Mentholatum Co. Prieš eisiant gult ištepk veidą mosčia per kelis vakarus, o padarys veidą tyru ir skaidriu baltu. Toji mostis išima plėtums raudonus, juodus, arba šlakus ir pralaina visokius spuogus nuo veido. Kaina dėžutės 50 c. ir \$1. Pinigus galit siųst ir stampomis.

J. RIMKUS,

R. F. D. 3, Southbury, Conn.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 6 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass.

Telephone South Boston 502

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD

Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliuskas

315 W. Broadway

50. BOSTON, MASS.

Juozo Kowaliausko Bankas

Bendras Lietuviu BANKAS.

Bankierius Juozas Kowaliauskas sako: —

Nelaikyk Liberty Bonds pas save, nes jie gali pražuti arba sudegti. Jie yra grynas pinigas. Nešk į Lietuvii Banką ir padėk juos į seifą, nes Lietuvii Bankas visokius dokumentus laiko uždėką.

Jeigu nori už juos gauti pinigų, Liet. Bankas šiandien moka: Už pirmos paskolos bonds'ą \$98.50. Už antros \$92.54. Už trečios \$95.40 c.

Lietuvių Banko prezidentas:

BANKIERIUS JUOZAS KOWALIAUSKAS

111 SALEM STREET,

BOSTON, MASS.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.

Ofiso Valandas:

Nuo 9 rito iki 5 po pietu

Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P. M.

Nedeliomis iki 4 po pietu.

KALVARIŠKAS GYDYMO VYNAS.

prašalina galvos skaudėjimą

Šis pastebėtinai vidurių reguliatorius valo vidurius ir drauge pašalina galvos skaudėjimą, valo kraują, suteikia ramų miegą, puikų apetitą ir jį vartodamas jautiesi sveikas ir tvirtas.

Gudri šeiminiškė visuomet laiko po ranka butelį šio puikaus vaisto, žinomo kaip "Kalvariškas gydymo vynas".

Taip sutalpina šimtus doliarų, kurie būtų išmesti beviltiniams gydymams. Kalvariškas gydymo vynas yra malonaus skonio ir visiškai neblėdingas vartoti. Jame nėra blėdingų nė nuodingų dalių.

Kaina buteliui \$1.10.

Atminkite, jogeį sugrąžiname pinigus, jeigu kas darodys, kad garsus pasauliye Kalvariškas gydymo vynas nėra toksai, kaip rašome. Galima gauti puikiausiose aptiekose, pas mūsų agentus arba tiesiog pas fabrikantus:

D. Wroblewski & Comp.,

M — 207

196 East 4-th st.,

Dpt. 207—M.

New York City.

Geriausias budas dėl itrinimo

Neturi stokuof nei viename name

D-Dr. Richter's

PAIN-EXPELLER

Jau nuo 50 metų yra vienu iš numylėtų naminių budų pas letuvnikus ir visame pasaulyje.

Tikras tikrai su pažymėta marke "RIKARA"

35c. ir 65c. butelukas visose aptiekose arba staliu nuo

F. A. D. RICHTER & CO.

74-80 Washington Street, New York, N. Y.

DR. ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis Lenkiškas

DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir dedu naujus. Laiką gyvrančiuoju. Ištraukiu dantis be jokio skausmo.

176 Harrison ave., Boston, Mass.

SOKIŲ MOKYKLA.

Per 38 m. žinoma, kaipo geriausia šokių mokykla. Prof. Sterno šokių mokykla po num. 952 Broadway, kam. Myrtle ave. prie elevatorio stoties, Brooklyne, davėža visi karai ir elevatoriai. Mokina ma Waltz, Foxtrot, One Step, Two Step, Boston Glide ir visi naujausios mados šokiai balių ir stėdžiaus. Mokiniu vyrus ir merginas, lanko ją nuo trijų šimtu iki keturių šimtu. Duodu privatiškas lekcijas ir kliausoje. Atidaryta nuo 9 ryto iki 11 vakaro, taip-pat ir Nedėldieniais. Išlygos: \$5.00, \$10.00 ir \$20.00. Išmokinu visus šokius. Mokiniu žiemą ir vasarą. Mokiniu pagal naujausią madą. Visada mokijis pas specialistą. Mokestis IŠKALNO.

THE STERN SCHOOL OF DANCING

952 Broadway, Brooklyn, N. Y.

kampas Myrtle Ave.

REIKALAUJAME

Čevėrykų dirbėjų, Uppers, Lasters, Arctic ir Gaiter dirbėjų. Guminių žiuponų dirbėjų. Taipgi merginų mokintis darbo ir del įvairaus dirbtuvės darbo. Taipgi reikalingi vyrai del įvairaus darbo dirbtuvėje.

AMERICAN RUBBER CO.

East Cambridge.

Arti Kendall Square.

LIETUVOS ATSTATYMU REIKALINGA MILIONO DOL.

Ir tą milioną dolarių organizuoja ir spiečia kruvon Lietuvos Atstatymo Bendrovė, prie kurios kiekvienas lietuvis privalo prisidėti. Prie Lietuvos Atstatymo Bendrovės butinai turi prisidėti visi Amerikos Lietuvių veikėjai, visos draugystės ir kuopos, visi biznieriiai, visi darbininkai, visi amatninkai, visi profesionalai, žodžiu visi, kas nori išmintingai ir naudingai įvesdinti savo pinigus ir turėti iš jų pelno.

1917 m. B-Vė MOKEJO 4 NUOŠIMČIUS DIVIDENDO SAVO NARIAMS — tas parodo, kad įdėti į Lietuvos Atstatymo Bendrovę pinigai jau dabar neša pelną, — todėl patartina investyti pinigai verčiau į Lietuvos Atstatymo Bendrovę, negu laikyti juos kokiuose nepastoviuose bankuose arba kišeniuose kur jie neauga ir naudos neatneša.

ĮDEETI Į A. L. A. B-VES ŠERUS PININGAI netiktai neša pelną investoriui, bet atliks svarbius Lietuvos Atstatymo darbus.

TAIGI, KAS NORI LEISTI SAVO PININGUS ISMINTINGON APYVARTON, ATNEŠTI NAUDĄ SAU IR LIETUVAI — lai pasiskubina stoti į Lietuvos Atstatytojų eiles. A. L. A. B-VES ŠERO KAINA — \$10, PIRKTIES GALIMA NEMAZIAU KAIP 5 ŠERUS. Likšiol jau yra 400 šėrininkų.

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION, 320 Fifth Avenue, New York, N. Y.

Lietuviai Amerikoje.

BRIDGEPORT, CONN.
ISTRAUKOS IŠ PROTOKOLO
S. L. AMATNINKŲ AM. 1 Kp.
BRIDGEPORT, CONN.

Birželio 4 d. susirinkimas tapo atidarytas kuopos raštininko, A. Pakinkio, kuris pakvėto š rinkti pirmininką šiam vakarui, nes pirmininkas A. Stankevičius nepribuvo. Buvo rinkta iš trijų kandidatų: J. Kazlauskas, P. Matakas, ir L. Sinkaus. Pirmininku liko J. Kazlauskas. Užimdamas vietą p. Kazlauskas pakvietė sykiu pirmininko pagalbininką Y. Mataką nes pirmininko pagalbininkas K. Šaučiūnas apeido vietą del kareivijos.

Perskaitytas protokolas pereiti sušinkimo priimtas.

Po to visos komisijos išdavė raportus, kurie taip-gi priimti.

1) Raportas nuo Komisijos, kurį turėjo susinešimą su "Association" kas link dirbtuvės gavimo lavinimui lietuvių. Bet šioji komisija del visiem žinomų priežasčių nepribuvo.

2) Raportas buvo Čarterio įgijimo komisijos, bet paaiškinti kiek jau nuveikta palikta toliau darbuotis.

3) Raportas, buvusių draugijų sąryšio susirinkime, pasitarimui kas link namo statymo. Mat komisija puikiai nupiešė tikslus ir jog pradėta judinti na mo įsigijimo klausimas. Ir prie to dar pranešė, jog liepos 4 d. bu tinai turės visos draugijos dalyvauti parodoje ir draugijų sąryšį visus kviečia. Sutikta prisidėti prie to apvaikšiojimo, ir išrinkta komisija iš K. Buivydo ir P. Matakas.

4) Rap. Komisijos Klem-bako atidėtas nes dar neįvyko. Tai pačiai komisijai liekasi padaryti klembakas.

5) Raportas įstatų komisijos taipgi priimtas. Komisija pagaminamo pamatinius dėsnius Am-atninkystės d-jai.

6) Raportas mokyklos vedėjų maždaug parodė, jog darbas sekasi gana gerai, tik gaila kad mažai laiko tam darbui pašvęsti turima.

Lekcijos laikosi gana pasekmingai ir mokiniai patenkinti.

7) Tapo perskaitytas laiškas nuo Newarkiečių amatninkų, kurie išreiškia savo nuomonę ir parodė ką jie yra padarę. Laiškas užgirtas, tik apgalėstautas, kad pradėję tokį milžinišką darbą apėjo ir davė jam apgesti. Taigi Newarkiečiai, sutverkit ir kelkit tą klausimą, stokit į eiles su mumis. Jau mūsų darbas prigijęs ir daug jau toje srityje yra pasidarbuota. Stokime sykiu visi ir kelkime amatninkystės klausimą visoje Amerikoje, nes pasekėjų yra ir bus daug. Jau daug yra pageidaujama amatninkų draugijos ir jos darbų, tik reikia tvirto pamato, ant visų mūsų amatninkų, viltis pasiremtų. Taip-gi prie darbo kviečiame ir kitų kolonijų amatninkus, kad tuojau užmegstų ryšius su mumis ir mes pagelbėsime susiorganizuoti.

8) Pasiųsti laiška į SLRKA. ir SLA. seimus.

III. ĮSTATAI IR PAMATAI DRAUGIJAI.

1) Tikslas. S.L.A.A. tikslu yra platinimas amatninkystės lietuvių tarpe, steigiant mokyklas, leidžiant amatų vadovėlius, užlaikant instruktoriaus ir tt.

2) Tverti bendroves steigimui fabriky Lietuvoje ir Amerikoje.

3) Sąstatas SLAA. susideda iš kuopų ir pavienių narių, gyvenančių po visas Suv. Valst.

4) S. L. A. A. atidėsi per visuotinus kuopų atstovų susi-žiavimus.

5) S. L. A. A. nariu gali būti kiekvienas doras lietuvis ar lietuvi.

a) Tikrieji nariai gali būti tik amatninkai ir mokiniai.

b) Garbės nariais atsižymėję platinime amatninkystės.

c) Rėmėjai, kurie moka palai kimu organizacijos ir jos tikslų įvykdimui po \$1.00 į metus.

6) S. L. A. A. neužiima politi kos klausimais. Remia lietuvis tę ir visus darbus su lietuvis tės klausimais surištus.

7) Kuopos valdosi per visuotinus kuopų susirinkimus prisi laikant S. L. A. A. konstitucijos.

8) Mokestis įstojimo \$1.00 ir mėnesiui 25 c. Iš įstojimo mo kesčių 50 c. ir 5 centai eina cen tran; kiti 50 ir 15 centų vadovė liams leisti, mokykloms ir ins truktoriai užlaikymui.

9) Narys neužsimokėjęs 6 mėnesius liekasi išbrauktas, bet jei būtų tinkamas pasiaiki ni mas kad jis tai padarė del neiš galėjimo mokesties užsimokėti, skola atsimokėjus buna priim tas.

10) Ne nariai S. L. A. A. ne gali lankyti jo įsteigtos amatų mokyklos.

Šitie įstatymai nėra galutinai apdirbti ir sutvarkyti, vienok kol bus patiekti tinkami visi tu ri laikytis šitųjų.

Malonėkite visi laikraščiai perspausdinti šį mūsų įstatų pro jektą ir prašome prisidėti prie amatninkystės organizacijos tvė rimo ir pabudyti, kitų kolonijų brolius lietuvisius prie darbo!

K. Buivydas,
35 Columbia Str.
Bridgeport, Conn.

LAWRENCE, MASS.

Suv. Valst. kareiviai.

Tarpe birželio 24 ir 29 dd. pa puls jau keletas ir lietuvių į ka reivius, kuriuos vež tai į Camp Devens, Mass., tai į Dix Camp, N.J. Iki šiol paskelbta: Juozas Mickunas, SLA., TMD. narys, gy venas šiuom tarpu New Haven, Ct., Vincas Pocius iš Milton aka demijos; St. Sabaliauskas ir dar daugiaus, kuri bus paskelbti vėliau.

Siomis dienomis parašė savo draugams Jonas Strumskis jau iš Francijos, lawrenciečiams ge rai žinomas vyras. Buvo SLA., TMD. ir ALTS. nariu, tvirtas tautininkas. Paskutiniaus metais mokėsi Valparaise, Ind. ir iš Chicago įstojo į kariuomenę prie ambulansų kompanijos. Jo dabarties adresas yra šis: John Strumskis, Amb. Co. 130, 108 Sanitary Train. 33 div. American Expeditionary Forces.

Kitas jo brolis, Domininkas Strumskis, irgi yra kariuomenėje, camp'ej Devens, Ayer, Mass.

MONTELLO, MASS.

Klerikalų veidmainybės priver tē tautininkus su socialistais protestuoti.

Birž. 9 d., vakare, Liet. Tautiškam name, buvo protesto mitingas. Garsinta buvo, kad kalbės J. B. Smelstorius ir J. Strimaitis. Bet J. Strimaitis nepri buvo (nesugrįžo iš TMD, ir SL. A. seimų) ir jo vieton kalbėjo K. Norkus.

Klerikalai nujautę, kad ren giama protesto mitingas, nutarė patįs rengti liepos 4 d. Ištikimybės dienoje parodą, tuo tikslu į visas draugijas išsiunti nėjo pakvietimus ir pro testo blankas. Šv. Roko d-jā viską atmetė. Atmetė ne del to, kad nenorėtų išreikšti ištikimybės, nes šv. Roko d-joje visi ištikimi Suv. Valst., bet kad

nenori eiti su veidmainingais klerikalais kartu.

Klerikalai šituo naudojasi ir paskelbė anglų spaudoje, kad buk tai yra neištikimi, bet tai melas klerikalų.

Į minėtą mitingą prisirinko pilna svetainė. A. Čižauskas ati darė susirinkimą ir perstatė kai bėti J. B. Smelstorij. Kalbėtojas nupasakoja klerikalų veid mainystes ir apie palinkimą prie carų ir kaip juos gynė klerikalai Rusijoje, kitus ir kad nori dabar "įprovyti" carą (kara lių) Lietuvai, ir net nebikokį lie tuvišką, bet kaizerio kraujo. Negerai tik, kad gerb. kalbėto jas nurodo, kad visi tautininkai remia klerikalus. Tai jau netei sybė. Krikščioniškojo - demokra tizmo orijentacijos tautininkai rėmė ir dar remia klerikalus, bet ne demokratiai - tautininkai.

Po Smelstoriaus kalbėjo K. Norkus. Jis trumpai kalbėjo ir nupiešė keletą vaizdelių iš kleri kalų darbų. Jis taipgi perskai tē rezoliuciją, kurią publika at sistojimu priėmė.

Po Norkaus kalbėjo anglas. Jis ragino pirkti "War Savings Stamps" ir pasakojo apie lietu vius ir jų pareigas šioje šalyje priminė.

Surinkta padengimui lėšų \$12.50.

Čia dar noriu pastebėti p. Smelstorijui ir visiems, kad va dinti visus tautininkus remėjais klerikaliskos Neprigulmybės ir t. p. yra neteisinga ir melas, nes tautininkai su tuo nesutin ka, ką klerikalai daro ir net ko voja. Klerikalieškieji tautininkai glaudžias i prie klerikalų, bet taip reikėtų p. Smelstorijui ir pasakyti. Dabar žmonės iš nesė labai neteisingą manymą. Mes prašytume, kad mus atskir tumėte nuo krikščioniškųjų - de mokratų tautininkų, o vadintu mėtē demokratais - tautininkais. Mes taipgi nevažiavome nei į New Yorko seimą ir kovojome prieš klerikalizmą ir mūsų organas taip-gi su mumis.

Migdulėlis.

Čysta-Buda (Mariamp. ap.).

Vasario 10 d. buvo čia vakarėlis. Vaidino "Amerika party". Po vaidinimo buvo padainuota dau gelis dainų. Chore dalyvavo arti 20 vaikinių ir merginų. Toksai vakaras buvo Čystoje-Budoje pirmas. Kadangi pirmiau nie kas tarp mūsų jaunimo pana šių vakarėlių nėra matęs, gali ma numanyti, kiek reikėjo dar bo padėti vakaro rengėjams, kad tas vakaras būtų tokis, ko kis jis privalo būti. Salė vaidini mui buvo papuošta tautinėmis vėliavėlėmis.

Daugiausia pasidarbavo ren giant vakarėlį p. Savickas. Jis savo triusiu ir energija sugebėjo taip puikiai išmokyti nepratusį dainuoti jaunimą, jog visi sve čiai buvo nustebinti, kad papras tas vaikas kaimietis galėjo taip sąmoningai sutvarkyti cho rą, kuriam nieko negalima pri kišti. Jauniems Lietuvos dar bininkams p. Prapuolioniu ir p. Savickui privalo būti dėkingi ne tik dalyvavusieji vakarėlyje už puikų pasilinksminimą, bet dar labiau visuomenė už jauni mo lavinimą bei dorinimą.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

biuro Washingtone, Kaip už klausė jo, kas išrinko tą infor macijų biurą, tai ponas Adoma vičius atsakė: "Kad tur-but val džia." Ir paaiškėjo, kad jis me lavo. Liet. Sunų Draugystei at rodė, kad negalima pritari klerikalams užnamyme, nes tas biu ras neatstovauja visų lietuvių ir mes su juo jokio reikalo neturi me. Klerikalai yra veidmainiai —vienur pritaria S. V. valdžiai, o kitur kiti su pilna širdžia pri taria kaizeriui. Nutarė liepos 4 d. surengti didžiausias prakal bas ir kviesti miesto majorą kal bėti. Taip-gi pasikviesti ir kitas draugijas ir išreikšti pilną iš tikimybę Suv. Valst. valdžiai ir pasiųsti telegramą prez. Wilson ui. Taipgi išreikšti didžiausią protestą prieš kaizerį ir Lietuvos pardavikus — kun. Bartušką ir vyskupą Karevičių.

V—kas.

Nuo Redakcijos. Liepos 4 d. nėra Lietuvių informacijų biuro sumanyta ir rengiama, bet ja sumanė kitų tautų žmonės, o lietuvių inform. biuras tik prisidė jo. Prez. Wilsonas užgyrė šves ti visoms tautoms liepos 4 d. ir įsakė valdžios Inform. biurui pa gelbėti tautoms tame darbe. Lie tuvių inform. biuras rupinasi vien tik lietuvių tarpe, gauda mas instrukcijas iš valdžios in formacijų biuro.

Kad Cambridgio lietuviiai ne nori eiti švesti kartu su klerika lais liepos 4 d. šventės, tai tuomi parodė savo tvirtumą principuose, bet vienok didelės klaidos nebutų padarę ir kartu susidėdami. Mes, aišku, kad ne galime patikėti klerikalams, nes jie dažnai savo kailį maino lyg čamelonai, bet jų visur bijotis nėra reikalo. Mes eidami su jais kartu užmezgame ryšius su jų vadovaujamaus žmonėmis, ku rię, ištikro, nėra klerikalais, o tik klerikalų pagautomis auko mis. Mes šitai, susiję su jais, galime jiems priminti.

Kad Cambridgio lietuviiai ne nori eiti švesti kartu su klerika lais liepos 4 d. šventės, tai tuomi parodė savo tvirtumą principuose, bet vienok didelės klaidos nebutų padarę ir kartu susidėdami. Mes, aišku, kad ne galime patikėti klerikalams, nes jie dažnai savo kailį maino lyg čamelonai, bet jų visur bijotis nėra reikalo. Mes eidami su jais kartu užmezgame ryšius su jų vadovaujamaus žmonėmis, ku rię, ištikro, nėra klerikalais, o tik klerikalų pagautomis auko mis. Mes šitai, susiję su jais, galime jiems priminti.

Čysta-Buda (Mariamp. ap.).

Vasario 10 d. buvo čia vakarėlis.

Vaidino "Amerika party".

Po vaidinimo buvo padainuota dau gelis dainų. Chore dalyvavo arti 20 vaikinių ir merginų. Toksai vakaras buvo Čystoje-Budoje pirmas. Kadangi pirmiau nie kas tarp mūsų jaunimo pana šių vakarėlių nėra matęs, gali ma numanyti, kiek reikėjo dar bo padėti vakaro rengėjams, kad tas vakaras būtų tokis, ko kis jis privalo būti. Salė vaidini mui buvo papuošta tautinėmis vėliavėlėmis.

Daugiausia pasidarbavo ren giant vakarėlį p. Savickas. Jis savo triusiu ir energija sugebėjo taip puikiai išmokyti nepratusį dainuoti jaunimą, jog visi sve čiai buvo nustebinti, kad papras tas vaikas kaimietis galėjo taip sąmoningai sutvarkyti cho rą, kuriam nieko negalima pri kišti. Jauniems Lietuvos dar bininkams p. Prapuolioniu ir p. Savickui privalo būti dėkingi ne tik dalyvavusieji vakarėlyje už puikų pasilinksminimą, bet dar labiau visuomenė už jauni mo lavinimą bei dorinimą.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

Jurgeliškė (Seinų apskr.).

Mūsų apielinkėje yra nemaža dvarų, kurių savininkai kone vi si išsidangino Rusijon. Beliko vos du trys. Visi jie rupinasi, kad kaip daugiau sulenkūnus mūsų vaikus. Tam darbui jie ir laiko nesigaili gaišyti. Pastaruoju laiku vienas jų pradėjo važinėti po sodžius ir kalbinti lie tuvius siųsti savo vaikus į lenkų mokyklą Seinuose. Žmonėms pasiaiškinus, kad tai perloti, jis pats apsiima pristatyti ten jų vaikus.

Po vaidinimo buvo keletas eilių.

PILIEČIAI.

Commonwealth of Massachu setts atidarė valstijos rūmose ofisą delei specialio patarnavimo ateiviams.

Massachusetts Ateivių biuras aprūpina dykai, informacijomis, patarimais ir vedime užsienyje gimusių, kuriems stoka pažinime anglų kalbos, įstatymų ir papro čių šios šalies tankiausia pasek mės būna visokių prigavusių.

Jeigu jūs buvotė auka kokių nors šelmų, tai nieko nelau kiant kreipkitės prie Ateivių biuro ir gausite dykai teisingą patarimą ir kuris labai daug jums pagelbės.

Valstija pageidauja, kad jos užsienyje gimusieji gyventojai užsiganėdintų visose gyvenimo sąlygose. Štai delko yra uždėtas Ateivių biuras.

Kompetentiški lietuviiai per kalbėtojai patarnaus tiems, ku rie nesukalba angliškai.

Atsišauk ypatingai arba ra šykite, kad ir lietuviškai jei tas jums geriau į

Massachusetts Bureau of Immigration
Room 109, State House, Boston

Didžiausias ir naudingiausias laikraštis.
Neužiima barnėmis nė polemikomis.
Talpina daug žinių.
Talpina daug mokslinių ir pamokančių straipsnių.
"DIRVA" verta skaityti kiekvienam lietuviui ir lietuvei.
Tik \$2.00 metams.
Kanadoj ir Meksikoj \$2.50.
Kitose šalyse \$3.00.
Ant pažiuros vienas No. Dykai.
"DIRVA"
2004 ST. CLAIR AVE. CLEVELAND, OHIO

Labai Puikus RESTORANAS!

Geriausia vieta del vyrų pietus ir vakariene suvalgyti. Lietuviški valgai gaminami.

J. Mathus.
344 W. Broadway, St. Ostiva, Mass.

SANDARIEČIŲ DOMAI!

Kiekvienas sandarietis privalo perskaityti ALT. Sandaros Principus ir Programą, kurie yra išleisti atskiroje knygelėje. Kaina nebrangi, tik 10 centų.

Kaip pasimokinti plaukti, šioji knygelė yra begalo naudinga, ypač dabartiniu laiku, kuomet daug mūsų brolių stoja Suv. Valstijų laivynan. Perskaitę tą knygelę, be sunkumo galėsite išmokyti plaukti. Tuomet nebus jums baūsų nė vokiečių submarinai, nė įvairūs bauginimai, nes mokėdamas gerai plaukti, nelaimėi ištikus, visuomet galėsite lengvai išsigel

UŽ LIETUVOS NEPRIGULMYBĘ.

(Taša nuo 1-mo pusl.)

Todel tai mes reikalaujame Neprigulmybės.

2) Reikalavimas Lietuvai Neprigulmybės, tai nėra koks nors buržuazų reikalavimas, bet tik Lietuvos darbo žmonių reikalavimas. Reikalavimas vien apsisprendimo (ko mes taipgi reikalaujame), nėra nieku būdu demokratiškesnis reikalavimas, bet tik naiviskesnis. Vienok nežiurint į tai, tuli skelbiasi, kad jie reikalaujami šaliai tik apsisprendimo (plebiscito keliu), yra demokratiškesniais. Kame demokratiškesni? Bent tik tuomi, kad naujesnė frazė.

Socialistai, reikalaujami tik apsisprendimo teisės plebiscitu, taipgi reikalauja, kad visas augščiau minėtos pinklės būtų pralintos, užbrizti rubežius (jau tą padarytų kitos šalys, kad ir nereikalaujant), kad kariuomenės būtų ištrauktos, kad kairynių valstybių būtų suvaržyta agitacija, kad apsdinti karės metu kolonistai būtų pralinti arba suspenduoti, kad pačių žmonių būtų išrinkti tvarkytojai balsavimo ir tą visą balsavimų kompaniją vestų ir palaikytų tuom laiku lietuvių valdžia. Mes-gi taipgi to reikalaujame ir visą tą vadiname jau suteikimu mums neprigulmybės. Na ir kuomet jus atskiria iš visų kitų ir palieka vienus nuo kitų įtakos ir globojimo, tai ar nebus toji Neprigulmybė, kokios reikalauja tautininkai - demokratai. Tai kame tas buržuaziškumas? Jeigu mes buržujai, tai ir socialistai buržujai, nes ir jie reikalauja mūsų tautai to pat, ko mes, tik skirtumas yra jų nedasakyme. Bolševikai esą tikrais "proletarais" ir nereikalauja mūsų tautai jokios savistovybės.

O jie randa dar daugiau skirtumų. Girdi, "jeigu" panorės valstybės, tai reikalaujant neprigulmybės, ims ir suteiks Lietuvai monarchą - karalių. Bet ar teisingas šis užmetimas? Jis muša pačius tokius socialistus.

Mes reikalaujami Lietuvai neprigulmybės visur aiškiai pabrėžiame, kad mes norime ir apsisprendimo mūsų žmonių apie ateities valdžios formą, ir prie ko mes dėsimės, kad mes nenorime monarcho, bet demokratiškiausios valdžios. Iš to, turbūt, bus aišku ir Taikos Kongrese, kad lietuviai nenori monarcho, tik išskyrus vysk. Ka revičių su savo klika, ir monarchas duoti neišpuola. Ir daleiskime sau, kad ateina laikas, kad valstybės spręstis apie Lietuvos ateitį Taikos Kongrese ir tenai yra reikalavimas tik apsisprendimo (bet socialistai ir jo nepartaria įduoti Taikos Kongresui, o tik busiančioms darbininkų ir kareivių taryboms (sovietams)) visai palikdami diplomatams liuosas rankas suteikti monarchą ir diplomatai užsimano duoti monarchą ir jį suteikia. Juk jie tuomet geriau gal save išteisingi nežinojimu lietuvių norų, negu dabar, kuomet jiems aiškiai užreikiama ir norai. O ar mūsų norai yra priešingi darbo žmonių norams?

Visai ne. Ir socialistai skelbia, kad jie eina prie demokratinės Lietuvos Respublikos formos ("Naujienos"). Mūsų reikalavimuose užbrizta kokybė valdžios, prie kurios mes auginame mūsų žmonių ir vedame, yra demokratiškiausią valdžios formą ir sutinka su socialistų. Ir jeigu Lietuvos klausimas del diplomatų kaprizo taip nebutų išrištas, tai mus kaltinti būtų neišmintinga. Tik, deja, mes dar buojamės ir įtikrinam visus diplomatų ligi aristokratų, kad mes norime demokratiškiausios valdžios formos ir tokią turi mums

suteikti ir tuomet, jeigu nenorėtu paklausti mūsų žmonių valios ir išklausti plebiscito nuosprendžio.

Dar socialistai mus smerkia, kad mūsų partijos esą žmonės, kurie tiki jog Lietuvos neprigulmybė gali būti išgauta Taikos Kongrese ir kad jie klaidingai aiškina, jog neprigulmybė gauti, tai reikalinga diploma tams ir visiems valdžioje esantiems, kokiai klasei jie prigulėtų, prirodyti Lietuvai neprigulmybės, kad būtų valdžios reikalingumą, jos naudą tautai ir kad tauta jos reikalinga, kokios valdžios nori ir t. p. Jie sako, kad tuo keliu išgauti laisvę negalima esą ir yra priešinga darbo žmonėms, ir kad diplomatija atgyveno savo laikus ir tp.

Mes socialistus užtikrinsime, kad mūsų reikalavimai ne nuo diplomatų priguli, bet nuo mūsų, tai ir jų reikalavimų gerumas nuo mūsų priguli: ką mes siūsiame diplomatams tą jie gaus. Ko mes reikalaujame, tai anksčiau pasakėme. Tvirtinti šiandien, kad reikalavimų išstatymas Taikos Kongresan, reikalaujant iš tarybininkų savo tautai laisvės, yra tušti žygiai, tai jau per drąsu. Pagalios ir socialistai sako, kad taikos kongresas iškeis Europos šalių geografinį padėjimą ir tenai bus užtariamios pavergtosios tautos. Kad Taikos Kongresas kalbėtų apie Lietuvą, tai reikalinga visų pirma, kad tenai esanti žmonės žinotų, ko mes norime, kas mes, iš kur atėjome. Juk mes nesirengiame Taikos Kongresui siurprizą padaryti savo netikėtu išstojimu.

Ir tikslu supažindinti su mūsų norais, mes einame į valdžių kabinetus ir tenai nešame savo reikalavimus. Bet mes savo reikalavimus neslepame ir juos skelbiame visiems diplomatams (juk ir darbininkai turi diplomatus), kur jie neį butų ir kas jie nei butų. Ir mes nemanome, kad valdžios geroju mums duotų laisvę, mes tenai ir ne maldaujame lyg išmaldos, bet pritiškamoje ir visur priimtoje formoje paduodame reikalavimus. O tie reikalavimai, tai mūsų rezoliucijos, peticijos, memorandumai, įvairios knygos ir t. p. literatūra. Eina kabinetan mūsų misijos, kad pažiūrėti ir pririti kokią mes įtekmę esame tais reikalavimais padarę, ko dar trūksta, kaip mūsų tautos reikalas stovi. O kad mūsų reikalavimai būtų išklausti, tai mes visi turime stoti už savo reikalus ir reikalavimus. Kova turi būti nuolatine, energinga, bet kovoti apreiškus už ką kovoji, bet ne tyloomis ir paslaptomis knistis. Tokia kova menkos vertės. Kad laimėti sau, mes norime ir kitoms tautoms tiek laimėti ir vienijamės tuo tikslu su kitomis pavergtomis tautomis ir visas tautos bendrai šaukiame kovon už jų laisvę. Ir visos pavergtosios tautos įeško ar kovoja už savo neprigulmybę.

Tad šitoji diplomatija nėra pardavimas ar diplomatinis sau laisvės pirkimas. Šis kelias daugiau užtikrina mūsų tautai laimėjimų negu kitas, tai todėl juo einame, vienok tas nereikiška, kad mes skaitytume tokią diplomatiją palaikytina arba ją remtume. Bet jeigu virstų kitaip ir, sakysim, sovietai paliktų diplomatiniams punktais, ir iš jų būtų galima ką gauti, mes ir tenai esame pasirengę savo reikalavimus nunešti ir jau, kur jie yra — nunešėme (Rusijoje).

Bet mes negalime sutikti su tokiu išrokavimu, kad laukiant kokių nors permainų gyvenime ir kol jų nėra su nieku nesiskaityti, nesitarti, viską ignoruoti ir iš nieko nereikalauti. Juk tai ne išpildomas ir kvailas iš mūsų reikalavimas. Ir Leninas nesulaukęs pervartų Vokietijoje,

tarėsi su didžiausiais militarizmu atstovais pasaulyje ir užvedė diplomatus. Tartis ir reikalaui ko neturi, o turi ant to pamatuotų teisių, nėra pažeminti. Tik nereikėtų apie tai naiviai aiškinti.

Dar užmes, kad diplomatiniai tarimaisi vedą prie įvairių machinacijų ir ištvarkiną žmones. Gali būti ir tas. Bet pas mus taip nėra ir gali nebūti; padorumas priguli nuo asmenų. Ir pirm, negu smerkti ką, tai reikėtų prirodyti, kad blogai pasielgta. Išvedimas daryti vien a priori arba remiantis praetis istorija, dar nereikiška teisingo nuosprendžio. Istorija mus pasaugoja ir mokina, bet ji nepasmerkia — tai atlieka laikas. Istorija mokina taipgi ir diplomatus, kad machinacijomis laimėti dar nėra laimėjimu, o tik nustumimas bėdos toliansiam laikui. Ir laikams keičiantės, keičiasi žmonės, o su jais ir diplomatai. Tad viską smerkti, remiantis praetis, tiki, negalima, kaip negalima ir viską užgirti.

Vienok turiu pasiaikinti, kad aš tuomi diplomatija ne idealizuju ir jos tokios kokias ji yra dabar nepageidauju. Bet yra faktas, kad ta diplomatija auga ir plėtojas. Jau randas darbininkiškoji diplomatija (diplomatai, užtarėjai darbininkų), kurie taipgi pasmerkti negalima. Tat reikalingi ir mūsų tautos diplomatai ir kol jie neperžengia ribas mūsų programo, tol jie toleruojami; peržengus jau mes juos pasmerkiame, vienų galę atimame ir kiti atsiranda, o vienok be diplomatų nepasiliekaime ir tuo kart būtų negerai pasiiikti be jų.

Tiek šiuo kart apie trukumus pas socialistus ir mūsų užimtos pozicijos teisingumą. Tegul atleidžia man skaitytojai vietose už nepilnumą minties ir nedasakymus. Jie atsitinka ne iš noro ką nedasakyti, bet del darbo greitumo. Taipgi teatleidžia ir del tono straipsnyje, nes jis tokis smarkus ir kapotos kalbos del gyvenimo aplinkybių. Tikiuosi, kad patogiu laiku susitiksimė malonesniu tonu kalbos. Sandarietis B.

RELEASED BY THE COMMITTEE ON PUBLIC INFORMATION.

IŠTIKIMYBĖS DIENOS PRAŠYMAS IR PREZIDENTO ATSAKYMAS.

Prezidentas autorizuoja skelbti sekamus susirašėjimus. Suvienytų Valstijų Prezidentui: Ketvirtoje Liepos dienoje, 1776 me tais, šios Respublikos uždėtojai pradėjo judėjimą žmonių laisvei ir tautų teisei savės valdytis. Šimtą keturiuosdešimtys du metu vėliau atrandame pasaulio demokratiją, kuriai ši tauta pioniere buvo, reakcijos ir autokratijos galybė smarkiai užpluta.

Mes reprezentuojame tas tautas ir žmones, kurių sunai ir dukterys į šią žemę atvažiavo vėliau, kaip šios Respublikos uždėtojai, bet tų pačių idealų traukiami. Tautos, rasės, ir žmonės, kuriuos mes reprezentuojame, ar šioiu ar tokiu būdu dalyvumą kovoję ima. Vieni, laimingai politiniu esimu džiaudamies, viešai ir ginklu prieš pažangos priešus kovoja. Kiti, nelaimingai prisilęti, vientik pa sylviai priešintis tegali. Treti goltu buvo paimti prieš armijosna. Galop, keletas dar nuošalai lieka, sunkiai spaudžiami, geležiuoto kumščio grasinami, baimdyjami, bet intrauktais ir nuo kitų atitrauktais, kuomet galutinio nuosprendžio valanda ateis. Bet visi, per dideliausias kančias, ar aklai ar atviromis akimis tam pačiam tikslui kovoją, už žmonių teises valdytis, kaip kam tinkamu atrodo, už teisingą ir pastovią taiką.

Augštesnieji rasių interesai, kurias mes užpakaly palikome, pasidaro tolygiais augštesniems Suvienytų Valstijų interesams šiame daug reiškiandame laike. Mes skaitome save netik kaipo Amerikos bendrijos, vienos nepadalinos, nariais bet pasaulio bendrijos, lygiai nepadalinos.

Suvieniję demokratinių pasauliovalstijų principu, kuris dabar del savo butybės Europos karės laukuose kova, mes pasiryžome 4 liepos dieno, 1918, parodyti specialiu apvaikščioji-

mu savo ištikimybę šiai šaliai ir tikslams, del kurių kariaujame, ir mes su pagarba prašome Jus į šį faktą draugų piliečių domos atkreipti, kad jie galėtų susidėti su mumis pažymint netik tautos laisvės, bet pasaulio laisvės metines sukaktuves.

PASIRASO: Armenai: Amerikos Armenų Tautos Unija, per Miran Sevasly, pirminkas, ir Vochan Chookagian, sekretori; Armetų Tautos Unijos New Yorko Skyrius, per Z. Matikia, prezidentas.

Assyriečiai: Amerikos Assyriečių Asociacija, per Joel E. Werda, prezidentas.

Belgai: Belgo-Amerikoniškai Tautiškas Suvienijimas, per Felix J. Streyckmans, prezidentas.

Čecho-slaviai: (Bogemai, Moravai, Sileziečiai, Slavokai), Czecho-Slavokų Tautos Taryba, per Jaroslav Cisar, sekretorius.

Danai: Ekzekutyvės Komisijos nariai, Dr. Max Henius, Carl Antonsu, John Christensen, Henry L. Hertz; Patriotiškos Tarybos Lyga, per Jacob A. Riis.

Finai: Finų Pagelbos Draugija Imatra, per Vaino Jaivi, sekretorius; Finų Kongregacijinė Bažnyčia Golgolta, per John Laine, trustišų bordo sekretorius; Kaleva Panos, per Sara Rayhy, sekretorė.

Greikai: Greko-Amerikoniška Tautos Unija, per D. J. Theophilatos, pildomojo komiteto pirminkas, Nicholas L. Bistis, sekretorius.

Holandai: Musketon, Mich., per gerb. Ben. Costerbaan; Holland, Mich., per Henry A. Langeland ir Kun. J. Dolfin, gerb. Gerrit J. Dickckema, Majoras Nikodemus Bosch, Gerrit J. Van Schven, Henry Holkeboerm, Kun. Edward J. Took; Grand Rapids, Mich., Jacob Stekete, Cornelius Dosker, Kun. John Groen ir Kun. Henry Beets.

Italai: Amerikos Romėnų Legijonas, per Dr. Antonio Stella, prezidentas.

Japonai: Pietinės Kalifornijos Japonų Sąjunga, per Noriyuki Toyama, prezidentas; New Yorko Japonų Sąjunga, per Reitaro Ichinoneia, prezidentas; Chicagos Japonų Sąjunga, per Tomyhoi Maruyana, prezidentas; Amerikos Japonų Sąjunga, San Francisco, per George Shima, prezidentas.

Kinai: Amerikos Kinų Tautininkų Lyga, per Chan Pe Kiang, prezidentas; Amerikos Kinų Piliečių Sąjunga, New York; Kinų Laisvi Masonai, San Francisco, Cal.; šešios Kinų Kompanijos, San Francisco, Cal.; Auksinės Valstijos Prigimti Sunai, San Francisco, Cal.

Lenkai: Lenkų Tautiškas Departamentas, per Henry Setmajer, sekretorius.

Lietuviai: Amerikos Lietuvių Taryba, per Charles V. Chesnul, sekretorius.

Norvegai: Norvegijos Sunai, per L. Stevenheim, vyriausis sekretorius, Magnus Swenson.

Pietiniai Slavai (Kroatai, Serbai, Slovenai); Pietų Slavų Tautos Taryba, per John J. Gregurevich, sekretorius.

Portugalai: I. D. E. S. Viršiausias Skyrius, San Francisco, Cal.

Prancūzai: Amerikos Alzasiečių ir Loreniečių Generalų Sąjunga, per gerb. Daniel Blumenthal, prezidentas; Prancūzų Sąjungų Federacija Suvienytose Valstijose; Prancūzų Institutas Suvienytose Valstijose; New Yorko Prancūzų Draugijų Federacija, per Louis Delamarre, generalis sekretorius.

Prancūzai-Kanadiečiai: Prancūzų Kanadiečių Draugija, New Yorke.

Rumunai: Rumunų Tautos Lyga Cleveland, Ohio, per Dr. D. Moldovan.

Rusiai: Ruskoje Slovo, per Leo Pasvolksy.

Svedai: John Ericson Patriotiškos Tarybos Lyga, per Harry Olsen, prezidentas, Harry Lund, vice-prezidentas; Evangelistų Liuteronų Augustana Synodas, per Gus. Brandelle, veikiančias prezidentas; John Ericson Lygos Metropolitanos Distrikto Taryba, per Peter Hanson, pirminkas.

Sveicarai: New Yorko Sveicarų Klubas, per Ulrich Eck, prezidentas.

Vengrai: Amerikos Vengrų Ištikimybės Lyga, per Alexander Konta, pirminkas.

Vokiečiai: Vokiečių Demokratijos Draugai; per Franz Siegel, prezidentas. Prezidento Atsakymas Seka: Mūsų svetimo gimimo piliečiams: Su didele užjauta perskaičiau peticiją, man adresuotą jus reprezentuojančių įstaigų, del jūsų sumanymo Nepriklausomybės Dieną apvaikščioti. Ir aš noriu jums atsakyman apreiškinti mano nuosirdų pripažinimą jūsų ištikimybę ir gerą valią išreiškiant. Niekas šioj karėje nebuvo taip malonu, kaip mūsų svetur gimusių piliečių, sunų ir dukterų kitur gimusių pakilimas didžiausiam mūsų tautos prieuolyje. Jūs parodėte, kur jūs sto-

vite, ne vien tik jūsų dažniais ištikimybės išpažinimais įieškinimais, del kurių mes kovojame, bet per jūsų veržiantys atbalsį pašaukimams patriotinėm tarnybom, inimant viršiausią tarnybą paaukojant gyvastį kovoje už teisybę, laisvę ir demokratiją. Prieš tokį pasiaukojimą, kokį jūs parodėte, visokie rasių skirtumai nyksta, ir mes jaučiamės piliečiais liuosų dvasių Respublikoje.

Taigi aš laikau už malonumą, su nuosirdžiais užgirimais, atkreipti domos visų mano draugų tėvynainių į jūsų peticiją, ir aš prašau, kad jie susivienytų su jumis padaryti šių metų Nepriklausomybės Dieną, kuomet visi principai, kuriems prisiekėme, yra išbandomi, padaryti vieną iš žymiausių mūsų tautos istorijoje.

Kaip 4 liepos d., 1776 m., buvo demokratijos aušra šiai tautai, lai mes 4 liepos d., 1918 m., apvaikščiosime naujos ir didesnės demokratijos dvasios gimimą, kurios intekme, mes vilimės ir tikime, ką po Nepriklausomybės Deklaracija pasirašusieji apie savo tėvynainius svajajo, kad visai žmonijai išsipildytų.

Aš prašau Committee on Public Information padėti jums visokiuose priengimuose, kokius tik šiam apvaikščiojimui daryti norėsite.

Woodrow Wilson.

RUSKAS DAKTARAS Dr. N. A. Glebow, Specialistas Veneriškų ligų. Igties mokslo Berlyno, Vienos ir kituose Europos universitetuose. 884 Main St., Cambridge, Mass. Ofiso val. nuo 1 iki 2 ir nuo 6 iki 8 po piet. Nedėlioms nuo 12 iki 1 d. Kitas ofisas 428 Centre St., Jamaica Plain, Mass. Telephones: Jamaica 1331 W ir Cambridge 1235 J.

"SANTARA" Savaitinis kultūros, visuomenės ir literatūros laikraštis. Kaina: Rusijoje metams 12 rub., pusei metų 6 rub., 3 mėn. 3 rub., 1 mėn. 1 rub. Amerikoje du sykų brangiau. Pajieškiojimai artimų ir pažystamų skelbimuose nedaugiau 4 eilučių 3 rub. Amerikos skelbimai pajieškiojimai 5 rub. Redakcijos ir Administracijos adresas: MOSKVA, PAKROVKA 10 - 4.

Tel. So. Boston 270. DR. JOHN MacDONNELL, M. D. Galima susikalbėti ir lietuviškai Ofiso valandos: Rytais iki 9 val. Po pietų 1 iki 3 Vakara 6 iki 9. 536 Broadway, So. Boston.

DR. A. J. KARALIUS Lietuvos Gydytojas ir Chirurgas 2121 N. WESTERN AVE., CHICAGO. Valandos: Ryte 9-12. Po pietų: 2-8. Tel. ARMITAGE 984

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinus. H.S. Stone O.D. Akių Specialistas. 399a Broadway, Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Tojisingiausia ir geriausia lietuviška APTIEKA Sutaissau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai vienatinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių gali gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut per laikus, o aš prisijisiu per expressa. K. ŠIDLAKUSAS Aptomokius ir Savilaukas 226 Broadway, Kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS. Telephone South Boston 21014 ir 21013

Dr. George P. Ross NO PLATES REQUIRED DENTISTAS. Traukia dantis be skausmo. Lengvais išmokėjimais. 455 Broadway, So. Boston, Mass.

Vasara Ateina. Bus šilta. Dabar geriausias laikas užsisakyti Siutus kuriuos mes pasiuvam puikiai sulig vėliausios "block" sistemos kirpimai. Šitaip pasiuti drabužiai geriausiai tinka kožnam žmogui. Žemos kainos—darbas gvarantuotas. Taipgi visokius drabužius išvalome, išprosinam ir sutaisom. So. Boston Custom Tailors, K. Pliopis, A. Samokaitis sav. 278 Broadway, South Boston, Mass.

PUIKIAUSIA SO BOSTONE BARZDASKUTYKLA IR KIRPYKLA JUOZO KAZIUKONIO. Užlaikau geriausius barberius, pridabojų švazą, skutame ir kerpame visokiomis mačomis — kaip kas nori. Turiu švrią pirmos klesos pirčių ir galima išsimaudyti. 224 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Kiekvienam patarčiau perskaityti šią apskelbimą kuria yra iš geriausių kostumeriškų kraučių Lawrence. Darau drabužius iš gerų materijų ir pritaikau pagal žmogaus išaugimo. Darbą gvarantuojau. Darau drabužius ant užsakymo, vyrams ir moterims, prieinamos kainoms. Taipgi mokinu kraučius dirbti. Kurie norite išmokti tikro petrinu iškirpimo galite atsišaukti per laišką arba ypatingai. Platėnių žinių gautie kreipkitės šiuo adresu: Petras Valiulis, 42 1/2 Haverhill st., Lawrence, Mass.

PAILSVAI GEROVĖS BEIIEŠKODAMS Nenušimink! Gerovė gyvena ant augsto kalno. Ten ją rasi, jeigu geru keliu prie jos eisi. Laikraštis "Lietuva" gerias pamokinimais ir teisingomis žiniomis nušviečia ir patengvins tau tą kelią prie tavo gerovės. Tik pamėgink jį skaityti. Kaina metams \$2.00; pusei metų \$1.00. Viena numerį gausite pasizūrijimui UZ DYKĄ, jeigu tuojaus atsišauksit "LIETUVA" 814 W. 33rd St. Chicago, Ill.

Vietos žinios.

"SANDARA" išėina u-tarninko vakarais ir galima ją gauti pirkti po 6 v. vakare "Sandaros" ofise.

DIDELIS KONCERTAS MONTELLOJE.

Bus tautiškame name birželio 22 d., 8 v. vakare didelis koncertas, kurį rengia "Liuosybės" choras.

Rengėjai užprašo Bostoniečių ir kitų artimų kolonijų lietuvių atsilankyti į šį koncertą.

VIESAS PRANEŠIMAS.

So. Bostono, Boston, Cambridge ir Brightono draugijas, kuopas kviečiame dalyvauti birželio 21 d. draugijų atstovų susirinkime, - reikale Ištikimybės dienos, Liepos 4 d. apvaikščiojimo. Visi draugijų delegatai būtinai bukit pėnyčios vakare, Lietuvių Salėje, 8 val., nes yra daug svarbių reikalų. Reikės darinkti daugiau į komitetą žmonių, reikės visokiems rengimams komisijų, 3) bus tikros žinios iš miesto gautos reikale maršavimo. Pri sirengime prie didelės demonstracijos pasirodyti, kad mes esam lietuviai ne išvardo, bet ir darbu ir turim pilnai visi susirinkti ir apsvartyti dalykus. Visi atstovai, kaip vienas bukite Lietuvių salėje.

Reng. Parodos Komitetas.

ATSISAUKIMAS Į SO. BOSTONO, IR BOSTONO IR APIELINKĖS LIETUVIUS.

Mes lietuviai rengiamės prie milžiniškos demonstracijos, kuri atsibus 4 d. Liep. (July). Tą dieną paskyrė Šuv. Valst. prez. Wilson, idant duoti mažoms tautoms progą parodyti savo lojališkumą šiai šaliai, ypač tingai dabartiniame karės laike. Visos mažos tautos rengiasi, ir mes lietuviai nepasilikime, bet sykiu dalyvausime ne šimtais, bet tukstančiais.

Parodykime kad mes gerbiame šią šalį ir jos valdžią ir priešinamės prieš kaizerį ir jo militarizmą. Taigi, broliai ir seserys, mes gelbiame šią šalį finansiskai pirkdami "Liberty bondsus", "War Saving Stamps", bet dabar atėjo laikas kada turime duoti šiai šaliai dvasišką paramą, dalyvaudami parodoje.

Kas pasilieka daryti? Visiems iš vieno dirbti.

Atsišaukiame į mažesnes kuopas ir draugijas, kurios dar nebuvo kviestos, kad sykiu dalyvautų šitoje parodoje su visais savo nariais. Ir kad greitai laiku sušauktų nepaprastus susirinkimus ir išrinktų keletą atstovų, kurie atsilankytų susirinkimus ir galėtų sykiu svarstyti parodos reikalus. Tikimės, kad kuopos ir draugijos atkreips į šį dalyką atyda, nes šią parodą bendrai reigia So. Bostono, Bostono

Cambridge ir Brightono lietuviai.

P. Petrauskas, pirm.
S. Mockus, pirmo pag.
T. Ašmenskienė, I rašt.
P. V. Strakauskas, II rašt.
J. Galinis, kasierius.
J. Adomavičius, izd. glob.

S. L. ŠV. KAZIMIERO DR-JOS MĖNESINIS SUSIRINKIMAS BUS

23 d. birželio, 2 val. popietų, Lietuvių svet. Visi nariai malonėkite atsilankyti kuoskaitlingiausiai ir atsiveskite naujus narius. Taipgi pranešu nariams, kad aš persikėliau į kitą vietą gyventi, kreipdamiesi su draugijos reikalais, kreipitės šiuo adresu:

P. Bolys, 948 E. Broadway, So. Boston, Mass.

Lietuvių Svetainėje bus:

Birž. 21 d. "Gabijos" repetacijos.

Birž. 22 d. Šv. Kazimiero Dr.-jos puikus metinis balius.

23 d. S. L. Šv. Kazimiero Dr.-jos susirinkimas. Tapat dieną vakare, bus Mass. mitingas, išnešimui rezolucijos prieš kaizerį už paverimą Lietuvos ir prieš kun. Bartušką.

24 d. bus anglų susirinkimas.

20 d. Ukėsų Kliubo susirinkimas ir anglų susirink. P. Bolys, užveizda.

SO. BOSTONO IR APIELINKIŲ LIET. ATSTOVŲ ISTIKIMYBĖS DIENOS REIKALAI SUSIRINKIMO PROTOKOLAS.

Birželio 10 dieną, panedėlyje, 7:30 val. vakare Lietuvių Svetainėje atsibuvo susirinkimas atstovų visų dr-jų, kurios rengiasi prie liepos 4 d. demonstracijų. P. Petrauskas, paaiškindamas tikslą ir perstatė pakalbėti pp. J. Strimaitį ir J. E. Karosą, kurie puikiai nupiešė reikalingumą lietuviams prisidėti prie liepos 4 d. iškilnių (Loyalty Day). Visų

draugijų atstovai tam svarbiam reikalui pritarė. Toliau buvo svarstoma:

(A) Kad parodoje draugijos turėtų savo ženklus;

(B) Kad draugijos stengtusi turėti visus savo narius demonstracijoje (kitos draugijos jau nutarė savo susirinkimuose už nedalyvavimą narius bausti \$1.00);

(C) Kad visos draugijos susidėtų ir surengtų du floatus (floats);

(D) Kviesti dr-jas ir kuopas, kurios nebuvo dar pakviestos;

(E) Inešta, kad būtų išrinkta valdyba, kuri tvarkytų parodos reikalus; vienbalsiai pritarė kad iš šešiolikos kandidatų šeši būtų išrinkti į valdybą. Perstatyta: J. Adomavičius, S. Mockus, J. Galinis, J. Kazmauskas, V. Paulauskas, P. Petrauskas, F. W. Strakauskas, M. Verseckas, J. Vilkišius, J. Malukas, P. Bolis, A. Vaisiauskas, A. Muraška, T. Ašmenskienė ir M. Žilinskienė. Tapo išrinktos sekančios ypatos: F. W. Strakauskas gavo 41 balsą, S. Mockus 37, J. Adomavičius 34, J. Galinis 23, P. Petrauskas 19, T. Ašmenskienė 19.

(F) Nutarta greitai laiku surengti prakalbas;

(G) Buvo inešta, kadangi parodos iškaščiai bus dideli ir reikia pinigų, surengti

koncertą, tą patį vakarą po parodai, užprašant Gabijos dr-ją ir Sv. Petro bažnytinį chorą, kad jie visą programą išpildytų. Inešimas nebuvo priimtas. Kadangi žmonės bus pavargę po maršavimo ir vargiai į koncertą eis.

(H) Greitu laiku vėl sušaukti susirinkimą.

(I) Svarbiausia nutarimas buvo, kad reikia sutverti fondą, kuris prigelbės išmokėti parodos iškaščius. Pritarta ir tarpe delegatų buvo padaryta kolekta. Surinkta \$7.38.

Į susirinkimą atsilankė 22 dr-jų atstovai.

VALDYBA ŠITAIP PASISKIRSTĖ VIETAS:

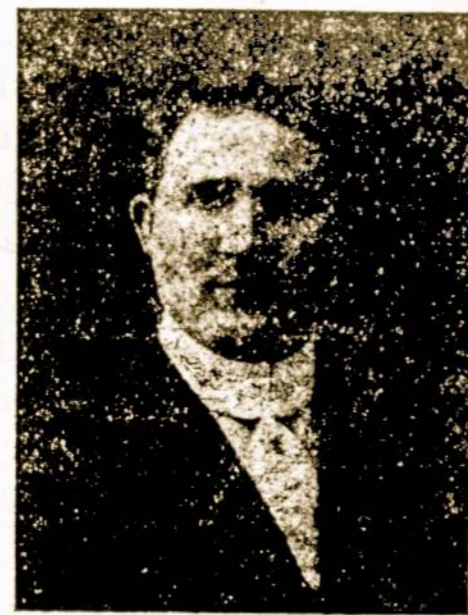
Tuojaus po delegatų išsiskirstymo, atsibuvo susirinkimas šešių išrinktų asmenų. Suformuluota nauja valdyba, į kurią pateko: P. Petrauskas — pirm.; S. Mockus — pirm. pag.; T. Ašmenskienė — I rašt.; F. W. Strakauskas II Rašt.; J. Galinis — kasier.; kasos globėjas — J. Adomavičius.

Susirinkimas uždaryta pirm. P. Petrausko 11:36.

F. W. Strakauskas, II rašt.

Vilkanastrai (kaimas Leipalingio parap.). Čia pasitaiko tokių vaikinių, kurie tingi šviestis ir nemoka gražiai elgtis; tai daro blogo įspūdžio geresniems žmonėms. Butų labai gera, kad šie vaikinai gražiau elgtųsi.

JEIGU JŪS NETIKIT, TAI NESKAITYKIT, Geriau ateikite ir persitikrinkite

Kad pas mus galite gauti gražiausių ir nebrangiai visokių tavorų, kaip tai šiaudinių skrybelių, marškinių ir taip visokių mažesnių tavorų.

Mes parduodame pigiausių visokių stubos rakandus (forničius), grapaphonus ir lietuviškus rekordus, taipgi siuvas masinas.

Čevelykų nupiginimas: Vertės \$3.50 už \$1.95
Vertės \$5.00 už \$2.95 Vertės \$2.50 už \$1.34.

Taigi viskas pigiau negu rudens laiku grybai.

C. P. YURGELUN

377 BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.

PIRKITE ŠERUS

'VILTIS PUBLISHING COMPANY'

Shenandoah, Pa.

Laikraštis "Darbininkų Viltis", įsteigtas 1903 metuose, iš privačių rankų pereina į nuosavybę "VILTIS PUBLISHING CO.", kuri yra padavus aplikaciją čarteriui. Minėtoji bendrovė leis laikraštį neprigulmingoje, pažangioje dvasioje. Inkorporuoja ant \$10,000.00. Inkorporavimo viršininkai yra: Prezidentas — P. W. Birštonas, buvęs skvajeris ir Susiv. L. A. Pirmininkas; Kasierius — Julius Luščinskas, izdininkas bankos "Miner Banking Trust Company"; Sekretorius — V. J. Šliakys, "Darbininkų Vilties" įsteigėjas ir redaktorius.

Norėdami turėti draugų ir talkininkų po visą Ameriką, šiūmi skeibiame plačiai visuomenei subskripciją minėtosios bendrovės šerų. Šerai yra po \$25. Kas norėtų pirkti šerą arba kelis šerus, tegul pinigų siunčia draugijos izdininkui: Mr. JULIUS LUSCINSKY, Treas., MINERS BANKING TRUST CO., SHENANDOAH, PA. ir drauge tegu duoda žinią Sekretoriui: Mr. V. J. SZLIAKYS, A 40 S. BOWERS ST., SHENANDOAH, PA. Kas pirma norėtų platesnių žinių laišku, tegu kreipiasi šiuo adresu:

VILTIS PUBLISHING CO.,

38-40 S. Bowers st., Shenandoah, Pa.

BALIUS!

Rengia Švento Kazimiero R. K. Draugija,
Subatoje, Birželio-June 22 d., 1918
LIETUVIŲ SVETAINEJ,

Kampas E ir Silver sts., So. Boston, Mass.

Prasidės 6:30 val. vak. ir trauksis iki vėlai nakties.

Širdingai visus užprašome iš So. Bostono ir iš apielinkių atsilankyti ant to linksmo baliaus.

Nes pilnas yra skiriamas del vasarinės vaikų mokyklos.

Kviečia visus

Baliaus KOMITETAS.

DOMAI Visu LIETUVIŲ!

29 diena Birželio, 1918

Atsidaro Centralis

Bendras Lietuviu Bankas

32-34 Cross St., Boston, Mass.

29 DIENA BIRŽELIO — 1918 — 29 DIENA BIRŽELIO.

Bostono ir apielinkių lietuviai privalote dalyvauti ant atidarymo BENDRO LIETUVIŲ BANKO, privalote parodyti svetimtaučiams, kad esate tvirti dvasioje, Kad savo Tautą mylite ir savas įstaigas gerbiate.

LIETUVIŲ BANKAS

Prie atidarymo

LIETUVOS SPEKA

BENDRO LIET. BANKO

Klijentams bus išduota dovanų ant sumos \$600.00.

BUK KLJENTU! IGYSI ANT ATMINTIES BUK KLJENTU!

BENDRO LIETUVIŲ BANKO DOVANA!

Bendro Lietuvių Banko Prezidentas

JUOZAS KOWALIAUSKAS

111 SALEM ST., BOSTON, MASS.

W. S. S.

WAR SAVINGS STAMPS

Issued by the

UNITED STATES GOVERNMENT

Suv. Valst. valdžia išleido stampas, kurios karės galą pagreitins.

Visi pirkite tas stampas, nes patys turėsite sau pelno ir valdžiai daug pagelbėsite.

Stampas kas mėnesis pakyla vienu centu brangiau. Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$4.12 c. tai 1923 m. gausite \$5.00.

Jeigu dabar nusipirksite stampų už \$82.40, tai 1923 m. gausite \$100.00.

Pirkite visi stampas tuojau. Parduoda visuose bankuose ir pačose (post office). Nueikite į pačtą ar banką ir klauskite pirkti.

Mokykis Francuzu Kalbos

Užsirašyk "Amerikos Lietuvi", kuriame rasi geriausių Raštų, Zinių, Juokų ir Eilių

Taipgi dabar ką tik prasideda Francuzų Kalbos Lekcijos, labai naudinga nors kiek Lietuviams su ta kalba susipažinti. Ypatinai jauniems, kuriems gal atseis Francijoj buti, visiems kareiviams naudinga užsirašyti "Amerikos Lietuvi" \$2.00 metams.

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 Millbury Street,

Worcester, Mass.

Užsirašyk sau ar savo pažįstamiems didžiausią savaitraštį "VIENYBĖ LIETUVNINKŲ"

insteigta 1886 m.

"Vienybė Liet." privalo skaityti kiekvienas lietuvis ir lietuvaitė. "Vienybė Liet." talpina moksliskus ir pamokinančius straipsnius.

PRENUMERATA METAMS:

Suviennytose Valstijose...\$2.00; pusei metų \$1.00.

Kanadoje.....2.50; pusei metų \$1.25.

Kitose viešpatystėse.....3.00; pusei metų \$1.50.

Pažiuėjimui siunčiame vieną numerį dovanai ir knygy katalogą.

DIDŽIAUSIA KRAUTUVĖ VISOKIŲ KNYGŲ.

"VIENYBĖ LIETUVNINKŲ"

120-124 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.